

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för Kandidatexamen i
Kriminologi
VT 2018
Fakulteten för hälsovetenskap

**En fallstudie av polisens arbete mot den
organiserade brottsligheten i Södertälje
med fokus på insatserna
”Tore I” och ”Tore II”**

Björn Wegner

Författare

Björn Wegner

Titel

En fallstudie av polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje med fokus på insatserna "Tore I" och "Tore II".

Engelsk titel

A case study of the Swedish police's work against organised crime in Södertälje with a focus on the operations "Tore I" and "Tore II".

Handledare

Sophia Yakhlef

Examinator

Joakim Thelander

Sammanfattning

I denna studie har jag tittat närmare på polisens arbete mot den organiserade brottsligheten under tidsperioden 2009-2015, med ett särskilt fokus på insatserna "Tore I" och "Tore II". Syftet med uppsatsen har varit att försöka identifiera om, och i sådana fall vilka, kriminologiska teorier som går att identifiera i det arbete som genomfördes inom ramen för dessa insatser. Inom ramen för detta formulerades två frågeställningar: hur arbetade polisen mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under aktuell tidsperiod, och går det att identifiera några kriminologiska teorier i arbetet som bedrevs? För att bevara dessa frågeställningar har jag gjort en kvalitativ fallstudie där jag intervjuat fyra poliser som varit verksamma i arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje. Resultatet av studien är att det fanns uttalade modeller och arbetssätt i polisarbetet som bedrevs, och det går även att identifiera teorier så som rutinaktivitetsteorin, community policing, problemorienterat polisarbete och polisiära strategier så som hot spots of crime och arbete mot återfallsbrottslingar, i arbetet som bedrevs inom ramen för de aktuella insatserna.

Ämnesord

Organiserad brottslighet, polisarbete, Södertäljenätverket, Tore 2

Innehåll

Bakgrund och problemformulering.....	4
Syfte och frågeställningar.....	6
Avgränsningar.....	6
Tidigare forskning om organiserad brottslighet och arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje	7
Teori.....	10
Rutinaktivitetsteorin.....	10
Hot spots of crime och arbete mot återfallsbrottslingar	10
Problemorienterat polisarbete.....	11
Community policing.....	12
Brottsprevention	13
Avslutande reflektion	14
Metod	15
Intervjuer	16
Forskarrollen	18
Etiska överväganden	19
Empiri	20
Den organiserade brottsligheten i Södertälje och hur man har arbetat mot denna	20
Historisk bakgrund gällande den organiserade brottsligheten i Södertälje.....	20
Insatserna "Tore I" och "Tore II" och arbetet mot "Södertäljenätverket".....	24
Arbetet mot övriga delar av den organiserade brottsligheten i Södertälje inom ramen för "Tore II"-insatsen.....	32
Läget i Södertälje efter att "Tore II"-insatsen avslutats	34
Analys och slutsatser	37
Vilka kriminologiska teorier, polisiära modeller och strategier går att identifiera i polisarbetet som bedrevs inom ramen för insatserna "Tore I" och "Tore II"?	37
Slutsatser och allmänna reflektioner	40
Källförteckning.....	42
Bilaga	47
Bilaga 1. Intervjuguide.....	47

Bakgrund och problemformulering

Under de senaste tre decennierna har den organiserade brottsligheten, av olika samhällsinstanser, bedömts utgöra ett allt större samhällsproblem i Sverige. Detta utifrån bland annat det faktum att antalet kriminella gäng, nätverk och grupperingar har ökat i antal och då i synnerhet i de så kallade utsatta¹ och särskilt utsatta områdena² i storstadsområdena, men även i mindre städer runtom i landet som tidigare inte har haft denna typ av problematik. För att möta denna utveckling har polismyndigheten vidtagit en rad olika åtgärder i form av bl.a. utökad samverkan med andra myndigheter och andra aktörer, till att organisera särskilda aktionsgrupper och geografiskt riktade polisinsatser under längre tidsperioder som arbetat mot strategiska kriminella individer och olika gäng, nätverk och grupperingar (Polisen 2017, BRÅ 2009). Det ska dock poängteras att organiserad brottslighet inte är ett nytt fenomen i sig i Sverige, utan det som är nytt är det stora antalet grupperingar och det faktum att många av dessa har etablerat en grad av lokal territoriell kontroll, och då i synnerhet i utsatta och särskilt utsatta områden (Polisen 2015).

En kommun som har varit särskilt uppmärksam vad gäller organiserad brottslighet är Södertälje, där det så kallade "Södertäljenätverket" under en tidsperiod bedrev en väldigt omfattande kriminell verksamhet, och när nätverket hamnade i konflikt med en annan kriminell gruppering utförde man även ett antal mord. Detta medförde att polisen initierade en stor polisinsats för att stävja brottsligheten och lagföra individerna i nätverket, vilket i slutändan resulterade i att ett flertal ledande individer i nätverket dömdes till längre fängelsestraff och att nätverket, i vart fall tillfälligt, försvagades (Bergman 2017). Inom ramen för den omfattande polisinsatsen uppdagades även andra brottsbärande i Södertälje, bland annat den så kallade "Assistanshärvan", "Hemtjänsthärvan" och "Kyrkohärvan" som även om dessa inte har haft en direkt anknytning till det tidigare nämnda nätverket, ändå har framkommit ur samma kriminella parallellstruktur (Kayhan 2017, ss 270-275).

Det har dock inte gjorts någon vetenskaplig studie av polisens insatser mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under den aktuella tidsperioden. Utifrån detta bedömde jag att det

---

¹ I polisens rapport "Utsatta områden -sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser" definieras ett utsatt område som "ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av: Låg socioekonomisk status, Kriminell påverkan på lokalsamhället" (Polisen 2015).

² I polisens rapport "Utsatta områden -sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser" klargörs att ett särskilt utsatt område: "kännetecknas av: allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, svårigheter för polisen att fullfölja sitt uppdrag, parallella samhällsstrukturer, våldsbejakande religiös extremism, närhet till andra utsatta områden" (Polisen 2015).

var relevant att studera om det gick att identifiera några kriminologiska teorier i det arbete som polisen genomförde inom ramen för insatserna mot den organiserade brottsligheten i Södertälje. Detta för att se om det fanns några lärdomar som kunde göras vad gäller arbetet mot den organiserade brottsligheten i kommunen och då i synnerhet vad gäller arbetet mot det så kallade ”Södertäljenätverket”.

För att utröna detta har jag gjort en fallstudie gällande polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje och då med fokus på arbetet mot ”Södertäljenätverket” och insatserna som kallades ”Tore I” och ”Tore II”, vilket är två sammanhängande insatser som verkade under cirka fem år och som efter att den stora delen av insatsens andra del avslutats, har bedömts som framgångsrik av media, politiker och polismyndigheten (Sundelin 2015).

Som det kommer framgå av uppsatsen och de intervjuer som jag har gjort med poliser som var inblandade i arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje, anses i synnerhet insatsen ”Tore II” ha varit framgångsrik under den tidsperiod som insatsen varade, och jag har funnit att det finns lärdomar att dra av den insatsen vad gäller polisens framtida arbete mot den organiserade brottsligheten, vilket utvecklas i uppsatsens avslutande del. Vidare har jag i uppsatsen analyserat hur arbetet genomfördes och funnit att man kan identifiera att man tillämpade ”rutinaktivitetsteorin”, ”fasteorin”³, ”problemorienterat polisarbete”, och strategierna ”hot spots of crime” och ”arbete mot återfallsbrottslingar”.

---

³ Som är baserat på teorin om ”community policing”

Syfte och frågeställningar

Uppsatsens syfte är att genom kvalitativa intervjuer med poliser på chefs- och handläggarnivå undersöka hur polisen arbetade för att bekämpa den organiserade brottsligheten i Södertälje under tidsperioden 2009-2015, och att utröna vilka kriminologiska teorier som går att identifiera i det polisarbete som genomfördes. Ytterligare ett syfte med uppsatsen är att identifiera förekomsten av eventuella ytterligare polisiära strategier och modeller som polisen använde sig av i arbetet.

De frågeställningar som ska besvaras inom ramen för uppsatsen är:

- Hur arbetade polisen mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under tidsperioden 2009-2015?
- Vilka kriminologiska teorier kan identifieras i polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under tidsperioden 2009-2015?
- Vilka polisiära strategier och modeller kan identifieras i polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under tidsperioden 2009-2015?

Avgränsningar

Uppsatsen fokuserar huvudsakligen på polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under tidsperioden 2009-2015, även om polisens arbete i Södertälje före och efter dessa årtal kan komma att beröras när det är relevant för frågeställningarna. Anledningen till denna tidsavgränsning görs är för att den tidsperioden innefattar de brott och händelser som ledde till uppstarten av insatserna ”Tore I” och ”Tore II”, och den tidsperioden innefattar även hela tidsperioden som insatserna pågick. Uppsatsen kommer endast översiktligt att beskriva organiserad brottslighet som begrepp och företeelse. I uppsatsen kommer genomgående termerna ”grupperingar”, ”nätverk” och ”gäng” att användas för att på ett övergripande plan beskriva de typer av grupper som finns inom den organiserade brottsligheten i Sverige. Anledningen till detta är att respektive organisationsform/begrepp är så pass omfattande att beskriva i sig och det är inte nödvändigt att inom ramen för denna uppsats ytterligare fördjupa sig i de olika begreppen/organisationsformernas särart. Uppsatsen kommer inte heller att beröra organiserad brottslighet i ett internationellt perspektiv i någon större omfattning.

Tidigare forskning om organiserad brottslighet och arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje

Vad gäller den svenska polisens arbete mot organiserad brottslighet och olika kriminella gäng, nätverk och grupperingar, har denna varit föremål för forskning, rapporter och utvärderingar under de senaste tre-fyra decennierna. Detta gäller även frågan om hur den organiserade brottsligheten ser ut i Sverige och hur organiserad den egentligen är. Ett problem vad gäller forskningen om organiserad brottslighet är att det saknas en enhetlig och internationellt erkänd definition av vad organiserad brottslighet är för något och vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att något ska räknas som organiserad brottslighet, vilket jag kommer att återkomma till senare i uppsatsen (Rostami 2017, s 17; Vesterhav & Korsell 2016, ss 22-27).

Vad gäller information om den organiserade brottslighetens struktur, utveckling och historik sker den informationsinsamlingen på många olika sätt. Dels genom polisiärt underrättelsearbete (se t.ex. Polisen 2015), dels genom journalistiskt arbete i form av nyhetsbevakning, reportage och reportageböcker (se t.ex. Wierup & Larsson 2009), och dels genom statligt utredningsarbete (Se t.ex. SOU 2012:78), och dels genom akademisk forskning (se t.ex. Rostami 2016) samt även genom rapporter/handböcker/studier av andra offentliga aktörer (se t.ex. BRÅ & SKL 2010). Vidare sker även en viss historieskrivning i memoarform av personer som fortfarande är aktivt kriminella eller som har lagt sitt kriminella liv bakom sig.

Om vi ser på den forskning som finns om organiserad brottslighet i Sverige, har bland annat Brottsförebyggande rådet (BRÅ) i en rad rapporter och studier kartlagt och studerat den organiserade brottsligheten i Sverige, och man har även utvärderat den svenska polisens arbete mot den organiserade brottsligheten under de senaste decennierna (se t.ex. BRÅ 2009, 2016 mfl). Den svenska organiserade brottsligheten och den svenska gängbrottsligheten har även studerats av polisen och forskaren Amir Rostami i bland annat hans licentiatavhandling "Tusen fiender - en studie om de svenska gatugängen och dess ledare" (2013) och i hans doktorsavhandling "Criminal Organizing - Studies in the sociology of organized crime" (2016). Rostami har en bakgrund inom "Särskilda gänginsatsen" som var en polisiär specialenhet som var verksam i Södertörn i Stockholm, och han har också studerat polisens insatser mot gäng och har tillsammans med Fredrik Leinfelt (mfl.) tagit fram en modell för hur polisen kan arbeta mot kriminella gäng som presenteras i boken "The Stockholm Gang Model: PANTHER: Stockholm Gang Intervention & Prevention Project, 2009-2012" (2012).

Vad gäller polisen och andra aktörers arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje har det arbetet dokumenterats i ett antal nyhetsartiklar och reportage genom åren i olika medier på både nationell och lokal nivå⁴. Arbetet mot den organiserade brottsligheten har även utvärderats och dragits lärdom av i rapporter från BRÅ (Se t.ex. BRÅ 2014), och det har nyligen utkommit två böcker som handlar om det så kallade "Södertäljenätverket" och till viss del även om polisens arbete mot nätverket. En bok som heter "Nätverket : Södertäljemaffians uppgång och fall" (2017) skriven av journalisten Baris Kayhan och en bok som heter "Följ fucking order. Liv och död i skuggan av Södertäljemaffian" (2018) skriven av journalisten Ann Törnkvist. Under intervjun med Intervjuperson D framkom också att det gjorts en utvärdering av "Tore II"-insatsen av BRÅ som kommer att publiceras under våren/sommaren 2018.

Som tidigare nämndes finns det inte någon enhetlig och allmänt accepterad definition av vad som utgör organiserad brottslighet vare sig internationellt eller i Sverige (Rostami 2016, s 17). Vidare kan det också konstateras att den svenska polisens arbete mot den organiserade brottsligheten har skiljt sig åt beroende på när i tiden och var man har befunnit sig i landet (Wierup & Larsson 2009, ss 70-72). Rostami tittar i sin avhandling (Rostami 2016) på begreppet organiserad brottslighet i en internationell och till viss del svensk kontext och konstaterar att det finns över hundra olika akademiska definitioner gällande vad som krävs för att något ska utgöra "organiserad brottslighet" vilket gör att begreppet blir i stort sett meningslöst (Rostami 2016, ss 17, 32-57). Han går även igenom begreppen "maffia", "gäng" och "nätverk" och redogör för dessa termer utifrån ett brett sociologiskt historiskt perspektiv och sätter sedan dessa i relation till hur begreppen används inom kontexten "organiserad brottslighet" (Rostami 2016, ss 32-50). I rapporten "Kriminella nätverk och grupperingar, polisens bild av maktstrukturer och marknader" (2016) som författats av Daniel Vesterhav och Lars Korsell och publicerats av BRÅ, konstateras också att begreppet organiserad brottslighet och vad som ingår i det begreppet skiftar beroende på vem som använder det. Dock lanseras det i rapporten en begreppsapparat där den organiserade brottsligheten i Sverige i huvudsak kan delas upp i följande grupper (Vesterhav & Korsell 2016, ss 8-11):

""självddefinierade grupper", "icke-namngivna grupper", "externdefinierade grupper" och "projektbaserade constellationer"" (Vesterhav & Korsell 2016, ss 8-11).

---

⁴ Arbetet mot "Södertäljenätverket" och den organiserade brottsligheten i Södertälje, har rapporterats i rikstäckande media så som Aftonbladet, Expressen, DN, SvD, Sveriges Television, Sveriges Radio mfl. Av de medier jag har studerat under arbetet med uppsatsen upplever jag dock att Länsstidningen Södertälje har haft den över tid mest konsekventa bevakningen av brotts- och gängproblematiken i Södertälje samt polisens arbete med att bekämpa denna.

I tidigare rapporter från BRÅ har det även diskuterats om det överhuvudtaget funnits någon organiserad brottslighet i Sverige på det sätt som man har haft utomlands, eller om det i själva verket var mer relevant att prata om organiserade brottslingar (Vesterhav & Korsell 2016, s 47; BRÅ 2002). Den definition som har använts och som används i störst utsträckning inom svensk polis är dock EU:s definition av vad som utgör organiserad brottslighet och det är även den definition av organiserad brottslighet som kommer att användas inom ramen för denna uppsats. I rapporten "Kriminella nätverk inom den organiserade brottsligheten i polisregion Stockholm" (Polisen 2015) anges EU:s definitionen av "organiserad brottslighet" vara så som följer:

"Minst sex av kriterierna nedan ska uppfyllas för att det ska röra sig om organiserad brottslighet. Punkterna 1, 3, 5 och 11 är obligatoriska:

- 1. Samarbete mellan fler än två personer.*
- 2. Egna tilldelade uppgifter åt var och en.*
- 3. Lång eller obegränsad utsträckning i tiden.*
- 4. Någon form av disciplin och kontroll.*
- 5. Misstanke om allvarliga kriminella handlingar.*
- 6. Verksamhet på lokal nivå.*
- 7. Användning av våld eller andra metoder för hot.*
- 8. Användning av kommersiella eller affärsmässiga strukturer.*
- 9. Deltagande i penningtvätt.*
- 10. Otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter eller ekonomi.*
- 11. Strävan efter vinning och/eller makt."*

(Polisen 2015, s 5)

Vi kan således konstatera att utifrån statens perspektiv finns det grupperingar, gäng och nätverk av kriminella som bedöms utgöra delar av en "organiserad brottslighet", och att polisen under en lång tid har arbetat tillsammans med andra aktörer, tillsatt särskilda arbetsgrupper och genomfört särskilda insatser, för att arbeta mot dessa grupperingar, gäng och nätverk. Utifrån detta följer nästa fråga: utifrån vilken teoretisk grund bedrivs polisarbetet mot kriminella grupperingar, gäng och nätverk? Det vill säga, vilka teoretiska grundantaganden utgår man ifrån inom polisen när man planerar och genomför arbetsinsatser som riktar sig mot den organiserade brottsligheten? För att söka svar på detta kommer det i de kommande avsnitten att i korthet redogöras för ett antal teorier, metoder och modeller som berör polisiärt arbete och brottsprevention.

Teori

Rutinaktivitetsteorin

En väletablerade kriminologisk teori vad gäller brottsprevention är "rutinaktivitetsteorin" som formulerades av forskarna Lawrence Cohen och Marcus Felson i deras artikel "Social change and crime rate trends: A routine activity approach" (Cohen & Felson 1979). Utgångspunkten i "rutinaktivitetsteorin" är att för att ett brott ska begås måste det finnas "motiverade förövare", "lämpligt objekt" och "avsaknad av kapabla väktare". Utgångspunkten i teorin är att förutsättningarna för att brott ska ske finns i våra dagliga rutinartade aktiviteter, och när de tre tidigare nämnda förutsättningarna inträffar samtidigt kan det ske att brott begås. Samtidigt kan man förebygga och förhindra att brott sker genom att påverka förekomsten av dessa tre olika förutsättningar och tillse att en eller flera av dessa inte uppstår samtidigt (Cohen & Felson 1979, s 589, 604-605).

Hot spots of crime och arbete mot återfallsbrottslingar

I artikeln "The Rise of Evidence-based policing" (Lawrence 2013) beskriver kriminologen Lawrence W Sherman hur polisverksamhet ur ett internationellt perspektiv med ett särskilt fokus på den anglosaxiska världen, har gått från att vara fokuserat kring, vad han kallar, de tre R:en: "Random Patrol", "Rapid Response" och "Rapid Investigations", till att numera ha övergått till att fokusera på "De tre T:na" som står för "Targeting", "Testing" och "Tracking" (Lawrence 2013, ss 1-5). Med detta menar Sherman att dagens polisverksamheter strävar efter att använda sina resurser mot påvisade mönster av brottslig och skadlig verksamhet i samhället, gentemot att man tidigare fokuserade för mycket på enskilda brottsfall och i huvudsak agerade reaktivt snarare än proaktivt. Vidare tar han upp att man numera i en mycket högre grad än tidigare spårar och kontrollerar vad enskilda polismän gör (eller inte gör) under sin arbetstid, i relation till de mönster och trender av brottslighet som identifierats och sker ute i samhället, och de fysiska platser där de flesta brotten sker. Det tas också upp i artikeln att denna utveckling har möjliggjorts av att polismyndigheter idag har tillgång till mycket mer och mer detaljerade data om olika aspekter på brottslighet och brottslingar än vad man har haft tidigare ur ett historiskt perspektiv. Sherman lyfter fram det faktum att den tekniska utvecklingen inom många områden har lett till förbättrade möjligheter vad gäller att utreda och klara upp olika former av brott (Lawrence 2013, ss 1-44). I artikeln går han sedan igenom vad som ligger bakom och har varit de drivande krafterna bakom utvecklingen mot en mer evidensbaserad polisverksamhet, och han går också igenom vilka typer av polisiära metoder och strategier som har stöd av

vetenskaplig testning och forskning (Lawrence 2013, ss 1-44). Sherman redogör för flera polisiära strategier som är relevanta för min studie.

Han tar bland annat upp strategin ”hot spots of crime”, som utgår från studier om att det finns små avgränsade geografiska områden i samhället där det sker oproportionerligt många brott, och om polisen kan identifiera dessa områden och rikta sina resurser mot dessa områden så kan polisens insatser få en stor påverkan på den lokala brottsligheten. Sherman finner att det finns studier (Sherman, Gartin & Buerger 1989; Weisburd, Groff & Yang 2012) som stödjer att denna strategi kan fungera (Sherman 2013, ss 22-23).

Vidare tar Sherman upp strategin att fokusera på att ”lagföra återfallsbrottslingar”⁵. Denna strategi utgår från studier som visat att en majoritet av alla brott begås av en liten mängd återfallsbrottslingar, och om polisen fokuserar sina resurser på att identifiera och lagföra dessa återfallsbrottslingar kan det få en stor påverkan gällande att minska brottsligheten. Sherman tar upp att det finns i vart fall en studie (Blumstein et al 1986) som stödjer det faktum att majoriteten av alla brott begås av ett fåtal brottslingar (Sherman 2013, s 24).

Problemororienterat polisarbete

”Problemororienterat polisarbete” (POP) är en metod som går ut på att angripa grundorsakerna till återkommande brottslighet och inte bara hantera symtomen i form av brottslighet och begångna brott. Metoden togs fram av Herman Goldstein i (Goldstein 1979, s 236-258) och han utvecklade den sedan ytterligare i (Goldstein 1990). I skriften ”Bli en problemlösande brottsanalytiker i 55 steg” (Clarke & Eck 2006) anges att kärnan i POP är en process som kallas SARA, och som står för ”Scanning” ”Analysis” ”Response” ”Assessment” (Översatt till svenska: Scanning Analys Åtgärder Utvärdering). Denna process går ut på att man identifierar ett tydligt problem, i form av t.ex. en viss typ av brottslighet inom ett visst geografiskt område, och som även är ett återkommande problem, sedan gör man en grundlig analys där man identifierar orsakerna till problemet, därefter tar man fram möjliga åtgärder/lösningar på hur man ska arbeta för att åtgärda dessa orsaker och genomför sedan dessa åtgärder, därefter analyserar man om åtgärderna fått önskat resultat. Om inte så börjar man om från början i processen (Clarke & Eck 2006, ss 20-21). Vetenskapliga studier har visat att användandet av POP (Sherman, Gartin & Buerger 1989; Weisburd et al. 2010) mot specifik återkommande

---

⁵ Sherman använder termen ”repeat offenders” vilket jag har översatt till ”återfallsbrottslingar”.

brottslighet, har lett till en minskning av den brottslighet som strategin riktats mot (Sherman 2013, ss 29-30).

Community policing

En annan polisiär metod (eller snarare filosofi) är så kallad ”community policing”, som dock är ett förhållandevist brett och diffust begrepp. Forskarna Simon Mackenzie & Henry Alistar har i sin studie (Mackenzie & Alistar 2009) gått igenom de mest välkända definitionerna av ”community policing” i syfte att identifiera vilka gemensamma nämnare det finns i definitionerna och dessa gemensamma nämnare är:

- *“Decentralisation of responsibility within the police organisation (officers on the ground have to be able to respond to public demands and make things happen locally)*
- *Partnership with other agencies that can take action when public demands are not for things that the police can directly help with*
- *Community engagement (communities need to have a real voice that can be fed into police priorities and practices where appropriate)*
- *Proactive and problem-solving (CP does mark a shift away from reactive fire-brigade policing – this connects it with POP⁶ and ILP⁷, both of which can facilitate proactive policing, but action has to be directed by community engagements, not existing, unreflective police definitions of problems)*
- *Philosophy (CP heralds a changed understanding of ‘real’ police work – one that gives priority to police work where officers are akin to ‘peace officers’ embedded in the networks of their communities rather than as reactive ‘law officers’ – the latter is not, however, ignored and remains an important dimension of policing)”* (Mackenzie & Alistar 2009, s 22-23)

I (Roos, Lundberg & Korsell 2011) tas det också upp att ”community policing” ofta översätts till vissa specifika arbetsmetoder så som till exempel fotpatrullering. Det betonas dock att detta blir en felaktig tolkning eftersom ”community policing” kan innehålla många olika typer av arbetsmetoder beroende på hur behovet ser ut i det aktuella området. Det grundläggande i ”community policing” är att polisen ska hålla kontakt med allmänheten och att allmänheten ska uppleva att polisen arbetar för dem (Roos, Lundberg & Korsell 2011, s 41). Som det kommer att framgå senare i uppsatsen tillämpar polisen en egen variant av ”community policing” som man kallar ”fasteorin”. I korthet går den ut på att ett område kan befinna sig i tre olika faser, och beroende på vilken fas det aktuella området befinner sig i, styr detta hur polisen (och andra

---

⁶ Problemorientated policework

⁷ Intelligence-led policework

aktörer) ska arbeta i området, och vilken typ av brottslighet man ska lägga kraften på att motverka, och befinner sig ett område i den första fasen är läget som allvarligast och är området i den tredje fasen är området fortfarande i behov av särskilda insatser från poliser och andra aktörer, men situationen i området är avsevärt förbättrad (Vesterhav & Korsell 2016, s 129-133).

Brottsprevention

För att senare i uppsatsen kunna analysera dessa olika polisiära strategier och metoder ur ett kriminologiskt perspektiv gällande brottsprevention, har jag använt mig av Jerzy Sarneckis bok "Introduktion till Kriminologi" (Sarnecki 2014) för att belysa dessa ur ett kriminologiskt perspektiv. I (Sarnecki 2014) tar han upp att vissa forskare inom kriminologin väljer att dela upp brottspreventiva åtgärder i så kallade sociala brottspreventiva åtgärder och situationella brottspreventiva åtgärder. Han förklarar vidare att sociala åtgärder innefattar alla typer av åtgärder som syftar till att förebygga eller åtgärda sociala orsaker till att brott begås. Exempel på denna typ av åtgärder kan vara riktade åtgärdsprogram av social karaktär till ett socialt utsatt bostadsområde, eller olika former av sociala stödåtgärder riktade till en individ i form av insatser från socialtjänsten eller i form av extra stöd i skolan. Vad gäller de situationella åtgärderna tar Sarnecki upp att denna typ av åtgärder syftar till att påverka de förhållanden under vilka brott sker. Exempel på denna typ av åtgärder kan innefatta alltifrån bättre tekniska skyddsåtgärder i form av staket och larm, till fysisk bevakning av en plats (Sarnecki 2014, s 104). Sarnecki konstaterar även i sin bok "Kriminologi II" (Sarnecki 2015) att beroende på vilken av de tre förutsättningarna som tas upp i den tidigare nämnda "rutinaktivitetsteorin" (Cohen & Felson 1979, s 589, 604-605), som man vill påverka kan detta innefatta åtgärder av social eller situationell karaktär (Sarnecki 2015, s 103). I (Sarnecki 2015) tar han även upp att brottsprevention kan delas in i "primär", "sekundär" och "tertiär" brottsprevention och detta utifrån en uppdelning som formulerats av Steven Lab (Lab 2012) (Sarnecki 2015, s 109-110).

Med detta menas enligt Sarnecki att "*primär brottsprevention... avser generella åtgärder mot brott*" (Sarnecki 2015, s 109), "*sekundär brottsprevention... inriktar sig på riskpersoner, -aktiviteter, -miljöer etc*" (Sarnecki 2015, s 109) och "*tertiär brottsprevention inriktar sig på att förhindra återfall i brott och reparation av skador orsakade av brott*" (Sarnecki 2015, s 109).

Avslutande reflektion

Om vi ser på de två strategierna ”hot spots of crime” och ”lagföra återfallsbrottslingar” utifrån de perspektiv som tas upp i (Sarnecki 2014 & 2015) kan vi konstatera att båda strategierna är exempel på tertiära situationella strategier. Med detta menas att åtgärderna inriktar sig på att påverka de förhållanden som gör att brott sker och kan ske, och de riktar sig mot platser där brott sker eller mot personer som redan har begått brott (Sarnecki 2015, s 138-140; Sherman 2013, ss 22-24). Man kan även säga att ”hot spots of crime”-strategin kan ses som en sekundär strategi eftersom det på den aktuella platsen (hot spot) kan finnas personer som löper hög risk att begå brott (Sarnecki 2015, s 146; Sherman 2013, ss 22-23). Vad gäller ”rutinaktivitetsteorin”, ”problemorienterat polisarbete” och ”community policing” kan användandet av dessa teorier/strategier innefatta åtgärder av både social och situationell karaktär, och kan också innefatta åtgärder i form av primär, sekundär och tertiär brottsprevention beroende på vilka specifika åtgärder som vidtas, och beroende på mot vem eller vilka som åtgärderna riktar sig mot (Sarnecki 2015, ss 104, 109; Mackenzie & Alistar 2009, s 22-23; Goldstein 1979, s 236-258; Goldstein 1990, Clarke & Eck 2006, ss 20-21).

Metod

En viktig del i uppsatsen är att redogöra för hur jag har genomfört min studie och vilka metoder jag har använt. För att besvara mina frågeställningar har jag genomfört en kvalitativ fallstudie där jag har tittat närmare på polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i Södertälje under en avgränsad tidsperiod. Vad gäller datainsamlingen har denna skett i form av kvalitativa intervjuer utifrån en semi-strukturerad intervjuguide, där jag har intervjuat fyra poliser som hade olika roller i arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje. Genom att jag har genomfört intervjuer med tre poliser på arbetsledande/chefsnivå och en intervju med en polis i yttre tjänst, har jag fått insyn i både de övergripande besluten som fattades och även hur dessa beslut i praktiken tolkades och verkställdes av personerna på de lägre nivåerna. Jag har genom intervjuerna också fått en bild av om det fanns en enhetlig strategi/verksamhetsplan som alla inblandade var införstådda med att man skulle arbeta utefter, och om det fanns uttalade gemensamma målsättningar som man strävade mot. Jag har utöver intervjuerna också läst rapporter, böcker och reportage om polisens arbete mot den organiserade brottsligheten generellt, och den litteratur som finns om polisens arbete i Södertälje i synnerhet.

I (Repstad & Nilsson 2007) framgår att om man ska studera något ur ett samhällsvetenskapligt perspektiv måste man först ta ställning till vilken metod som är mest lämpad att använda för att söka svar på ens frågeställningar. De två stora metodgrenarna inom samhällsvetenskaplig metod är kvantitativ metod och kvalitativ metod. Lite förenklat kan man säga att de kvantitativa metoderna är lämpliga att använda när det man vill studera går att mäta och kvantifiera, och när man vill försöka hitta statistiskt påvisbara skillnader och orsakssamband. Kvantitativa studier och deras resultat har också överlag en högre grad av generaliserbarhet än kvalitativa studier och resultatet av dessa. De kvalitativa metoderna är lämpliga att använda när man vill gå in och studera ett lokalt fenomen och när man vill söka djupare orsaksförklaringar och studera till exempel åsikter och upplevelser inom en organisation (Repstad & Nilsson 2007, ss 13-17). De kvalitativa metoderna erbjuder också en större grad av flexibilitet under studiens genomförande än vad de kvantitativa metoderna gör, under t.ex. en intervju så kan du ställa följdfrågor om informanten lyfter en intressant aspekt som du inte tänkt på från början. Emedan i t.ex. en enkätstudie så kan du inte ändra frågorna när enkäten väl är utskickad till respondenterna (Repstad & Nilsson 2007, ss 13-17).

Om jag reflekterar kring valet av metod och datainsamlingsmetod för min studie kan jag konstatera att det jag ville studera var en grupp människor (poliser) som var verksamma inom

en organisation (Polisen, Polisens insats i Södertälje) och deras arbete mot ett mångfacetterat problem (den organiserade brottsligheten) på en viss plats (Södertälje) under en avgränsad tidsperiod (2009-2015). Enligt vad som anges av Repstad & Nilsson är en kvalitativ fallstudie lämplig för att studera lokala och avgränsade miljöer (Repstad & Nilsson 2007, ss 13-17). Anledningen till att jag valde att använda mig av kvalitativa intervjuer som datainsamlingsmetod var för att även om den information jag eftersökte till viss del gick att inhämta genom skriftliga källor så som exempelvis rapporter, nyhetsartiklar och strategidokument, ansåg jag att för att kunna utvärdera i vilken grad det fanns uttalade metoder och teorier bakom det polisarbete som genomfördes, och för att utröna om dessa genomsyrade organisationen på alla nivåer, var jag tvungen att prata med personerna som ledde arbetet och som pekade ut riktningen på chefsnivån, och jag behövde även prata med personer som utförde arbetet och verkställde de strategier och direktiv som ledningen gav. Som jag nämnde tidigare var det viktigt att jag i mitt urval av intervjupersoner fick in både lednings- och utförarperspektivet, för att på så vis kunna få fram dels om det fanns en uttalad strategi/målsättning för arbetet som bedrevs, och om denna/dessa i sådana fall var kända från ledningsnivån och ned till personalen längst ned i hierarkin. Repstad & Nilsson lyfter vikten av att välja rätt informanter som har kunskap om de frågeställningar som man söker besvara i sin studie (Repstad & Nilsson 2007, s 58-64).

Intervjuer

Vad gäller intervjuernas genomförande tar Repstad & Nilsson upp att det är viktigt att genomföra intervjuerna på en plats där intervjupersonen känner sig trygg. Vid genomförandet av mina intervjuer har jag låtit intervjupersonen själv välja vilken plats som denne har känt sig bekväm med att bli intervjuad på, vilket i regel har varit på olika platser på olika polisstationer. Vad gäller intervjuernas genomförande har jag inledningsvis kontaktat intervjupersonerna per epost och förklarat vem jag är och i vilket syfte jag gör studien, jag har även förklarat vad jag vill intervjua dem om, och jag har även meddelat att intervjumaterialet endast kommer att användas inom ramen för uppsatsen. Vidare har jag upplyst dem om att jag kommer att anonymisera deras identitet vid användandet av deras uppgifter och när jag refererar till dem i själva uppsatsen. När jag har fått positiva svar per epost har jag sedan tagit kontakt per telefon för att boka in intervjuerna och då har jag även kontrollerat om det fortfarande fanns några frågor eller funderingar kring intervjun eller uppsatsen som helhet, och besvarat dessa (Repstad & Nilsson 2007, ss 95-96).

Vid utformandet av intervjuguiden har jag inlett med frågor där personen får berätta om sin polisiära erfarenhet och bakgrund, för att sedan övergå till mer faktamässiga frågor gällande sakförhållanden och personens upplevelse av miljön denne verkade inom, och hur personen upplevde och bedömde det arbete som bedrevs och som denne deltog i. Anledningen till detta upplägg var för att först etablera en relation till intervjupersonen och få denne att slappna av i intervjusituationen, innan jag övergick till de mer faktasökande och värderande frågorna. Vad gäller själva intervjuguiden och intervjuernas genomförande har jag i intervjuguiden etablerat en struktur och ett antal övergripande frågor som jag ville ha svar på under intervjuens gång. Jag har dock ställt frågorna utifrån hur det har passat i personens berättande snarare än att strikt ställa frågorna i den ordningen jag själv ställt upp dem i intervjuguiden. Repstad & Nilsson betonar vikten av att ha en flexibel intervjuhandledning för att få en så bred informationsinsamling som möjligt under intervjun, och även öppna upp för att ställa följdfrågor när intervjupersonen lyfter nya aspekter på det man pratar om, och som man inte hade i åtanke när intervjuguiden utformades (Repstad & Nilsson 2007, ss 85-86).

Vid genomförandet av intervjuerna har jag använt mig av en inspelningsapparat, där jag frågade intervjupersonen om det var okej att jag spelade in intervjun. Anledningen till att jag valde att spela in intervjuerna var för att jag ville kunna lägga fullt fokus på att få ett bra flöde i intervjuerna och även vara säker på att dokumentera intervjuerna i sin helhet. Intervjuerna har transkriberats i sin helhet gällande de delar av inspelningen som berörde själva intervjusituationen och uppsatsen. Vidare har intervjupersonerna fått granska och godkänna användandet av de delar av uppsatsen där jag använder deras respektive intervjuer som källa, detta för att säkerställa att jag inte missförstått något som sades i intervjuerna (Repstad & Nilsson 2007, ss 93-95). En annan viktig sak att reflektera över gällande intervjuerna är att det jag ville undersöka ligger ett antal år tillbaka i tiden och det var viktigt att beakta att människors minnen från den tiden kan ha påverkats av tidens gång, och hur man själv relaterade till den tiden och de saker man upplevde. En viktig aspekt att ha i åtanke i detta fall var att de aktuella arbetsinsatserna i efterhand som helhet har bedömts varit framgångsrika. Detta kan till exempel ha påverkat intervjupersonerna på så vis att man förstärkte minnet av det som gick bra, och inte mindes det som eventuellt inte fungerade så bra eller rent utav misslyckades i det arbete som genomfördes. Denna problematik har jag försökt att hantera genom att intervjua flera personer om samma ämne, och även om mina intervjufrågor har innehållit värderande frågor så som t.ex. vad intervjupersonen upplevde fungerade bra och vad som fungerade mindre bra i polisarbetet, är uppsatsens huvudsakliga syfte att klarlägga hur arbetet genomfördes och i vilken mån arbetet hade en bakomliggande teori eller strategi, eller en tydligt uttalad modell som grund. Detta är

sakförhållanden som torde ha varit förhållandevis neutrala frågor för intervjupersonen att förhålla sig till. Dock blev ju svaret på de mer värderande frågorna så som vad som fungerade bra eller mindre bra, intressanta i relation till att klarlägga vad det var i arbetet som bedrevs, som skiljde sig ifrån hur man arbetat tidigare, och vilka styrkor respektive svagheter som fanns i detta eventuellt ”nya” arbetssätt (Repstad & Nilsson 2007, ss 105-108).

Forskarrollen

Jag arbetar som civil brottsutredare inom polismyndigheten, dock inte i arbetet mot organiserad brottslighet, vilket är viktigt att reflektera kring i relation till min roll som forskare och min studie. Vad gäller mina informanter är dessa som jag tidigare nämnt poliser som var verksamma i Södertälje i arbetet mot den organiserade brottsligheten. Urvalet av informanter har skett genom att jag vid inläsningen på området hittade personer som var intressanta att intervjua till uppsatsen utifrån att de hade en central roll i det arbetet som bedrivits mot den organiserade brottsligheten i Södertälje, och detta var då huvudsakligen personer som hade ledande roller i de aktuella insatserna. Eftersom jag själv arbetar i södra Stockholm inom polismyndigheten, har jag även genom personliga kontakter fått tips på poliser som var verksamma i Södertälje under aktuell tidsperiod. Vad gäller intervjupersonerna blev det dock av olika skäl så att jag intervjuade tre personer som hade ledande roller i arbetet mot den organiserade brottsligheten och en person som arbetade i yttre tjänst inom ingripandeverksamheten. Det faktum att jag själv är polisanställd och intervjuade andra poliser/polisanställda kan ha varit en fördel på så vis att jag troligen har haft lättare att få tillgång till intervjupersoner, och även lättare att få intervjupersoner att ställa upp eftersom jag jobbar inom samma myndighet. Jag har också en god kunskap om rent organisatoriska förhållanden och den interna diskurs som används inom polismyndigheten. Samtidigt kan jag reflektera över om detta gjort att jag har haft svårare att förhålla mig objektiv både till mina intervjupersoner och till min studie som helhet, eftersom jag själv på sätt och vis är verksam inom den organisation jag själv studerar, om än organisationen i den utformning den hade för ett antal år sedan. Min sammantagna bedömning är dock att fördelarna överväger nackdelarna gällande detta, och jag har vid studiens genomförande och författandet av själva uppsatsen försökt inta ett ”utifrån och in”-perspektiv på det jag studerat och jag har även försökt att författa texten i en så pass neutral framställning som möjligt. Repstad & Nilsson lyfter balansgången vid genomförandet av en studie, gällande att intervjua personer man är bekant med och personer som arbetar inom den organisation man själv är verksam inom (Repstad & Nilsson 2007, ss 83-84).

Etiska överväganden

Vid genomförandet av en vetenskaplig studie är det viktigt att efterleva och beakta de forskningsetiska principerna, och för att säkerhetsställa att jag har gjort det vid genomförandet av min studie har jag utgått från de krav och rekommendationer som tas upp i "Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning" (Vetenskapsrådet 2002). Vid genomförandet av min studie har jag informerat mina intervjupersoner om syftet med studien och jag har även informerat om att intervjumaterialet skulle användas som ett empiriskt underlag till en C-uppsats i Kriminologi (Vetenskapsrådet, 2002 ss 6-7). Vidare har jag upplyst dem om att intervjumaterialet endast kommer att användas inom ramen för uppsatsen och att jag skulle anonymisera deras identiteter i studien, vilket också har gjorts (Vetenskapsrådet, 2002, ss 12-14). När uppsatsen var färdigställd och innan uppsatsen lämnades in för opponering, har den del där respektive intervjupersons uppgifter använts som källa och beskrivningen av intervjupersonens roll, skickats ut till respektive intervjuperson för godkännande, och samtliga fyra intervjupersoner har godkänt sin respektive dels utformning och innehåll samt att uppgifterna används i uppsatsen (Vetenskapsrådet, 2002, s 15). Sammantaget är min bedömning att jag vid genomförandet av min studie har uppfyllt samtliga de fyra krav (informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet) som Vetenskapsrådet anser ska uppfyllas vid genomförandet av en vetenskaplig studie (Vetenskapsrådet 2002, ss 5-15).

Empiri

Den organiserade brottsligheten i Södertälje och hur man har arbetat mot denna

Historisk bakgrund gällande den organiserade brottsligheten i Södertälje

För att förstå den organiserade brottsligheten i Södertälje måste vi börja med att titta bakåt i historien. De första syrierna/assyrierna kom till Sverige och Södertälje år 1967 inom ramen för ett flyktingmottagande, och med tiden kom det av olika skäl ytterligare syrianer och assyrier till kommunen vilket medfört att Södertälje med tiden har kommit att bli en form av inofficiell huvudstad för den syrianska/assyriska folkgruppen ur ett globalt perspektiv.

På grund av att den syrianska/assyriska folkgruppen historiskt sett har utsatts för förföljelser och eftersom ett flertal folkmord riktats mot gruppen genom historien, har detta medfört att folkgruppen har slutit sig inåt och att det har uppstått en kulturell identitet där man upplever att man i hög grad endast kan lita på den egna etniska gruppen och den egna familjen/slakten, och där de syriska och assyriska kristna ortodoxa kyrkorna spelar en viktig roll i samhällslivet och för samhällsfunktionerna inom folkgruppen (Sundelin 2015; Kayhan 2017 ss 22-26). När jag intervjuade Intervjuperson D som hade en central roll i arbetet med insatserna ”Tore I” och ”Tore II”, tog han upp att det i Sverige och i Södertälje, finns en uppdelning i syrianer och assyrier som inte finns på samma sätt i andra delar av världen med stora populationer av syrianer/assyrier. I Sverige finns det separata fotbollslag (Syrianska och Assyriska), man har även två olika satellit-TV-kanaler: en assyrisk och en syriansk, och sedan 1996 finns det även två olika kyrkor, en för syrianer och en för assyrier.

I takt med att den syrianska/assyriska folkgruppen växte i antal i Södertälje medförde detta även att det i Södertälje växte fram en form av parallellsamhälle i form av en egen rättsordning, utlåningsverksamhet och medlingsverksamhet inom den syrianska/assyriska folkgruppen i kommunen. Inom detta parallellsamhälle uppstod det även en kriminell dimension i form av bland annat en omfattande svartklubbs- och spelklubbsverksamhet där det bedrevs illegal spelverksamhet. Kopplat till detta förekom relaterat till den tidigare privata generella utlåningsverksamheten, även en utlåningsverksamhet där man kunde låna stora summor pengar till hög ränta för att finansiera sitt spelande. Vidare fanns det i det aktuella området ett antal nätverk av kriminella individer som var förbundna med varandra genom släktskap, vänskap och affärsintressen (Sundelin 2015; Kayhan 2017 ss 32-36). Intervjuperson D nämnde även att det har funnits en viss uppdelning i Södertäljes kriminella miljö utifrån syriansk respektive assyrisk

tillhörighet, vilket spelade en viss roll i den konflikt som senare följde mellan ”Södertäljenätverket” och ”X-team”.

I boken ”Nätverket: Södertäljemaffians uppgång och fall” (Kayhan 2017) förs det fram att det i början av 2000-talet skedde tre stora förändringar vad gällde lägesbilden för den kriminella miljön i Södertälje, och det var dels den stora boomen i poker, och dels att det öppnade statliga kasinon, och dels att det skedde en generationsväxling bland de kriminella i Södertälje, där den äldre generationen tidigare hade hållit en mer lågmäld profil blev det nu fram en yngre generation kriminella som var mer maktlystna och som även var beredda att mer öppet demonstrera sin makt (Kayhan 2017, ss 30-36). I min intervju med Intervjuperson D tog han upp att det fanns en ledarperson för den kriminella miljön i Södertälje under tidigt tvåtusenital och under den personens ledning gjorde man inom nätverket och den kriminella miljön i Södertälje, affärer och begick brott utan att det väckte någon större uppmärksamhet. I samband med att den personen dömdes till ett längre fängelsestraff år 2002 och då denne efter avtjänat fängelsestraff började röra sig mer utomlands och göra affärer, övertog en annan person i nätverket rollen som en form av platschef för ”Södertäljenätverket” i dess dåvarande utformning medan ledaren vistades utomlands. Denna person kom senare att överta ledarrollen rent praktiskt för nätverket vilket också bekräftades i de tingsrätts- och hovrättsdomar som kom senare när stora delar av nätverket åtalades och dömdes för ett antal brott (Eklundh 2014).

Kayhan tar vidare upp (Kayhan 2017) att man under åren 2004-2006 på länsnivån inom Stockholmspolisen hade börjat uppmärksammat situationen i Södertälje och att det i interna lägesrapporter framkommit att det utöver ett uppmärksammat rån-mord som drabbat en tongivande kriminell, även förekommit hot mot poliser och andra tjänstemän i området. Av rapporterna framkom att den typ av kriminalitet som förekom i Södertälje huvudsakligen rörde sig om vapenhandel, narkotikaförsäljning och prostitution. Vidare visade statistiken att polisen i Södertälje var mer utsatt för trakasserier, hot och skadegörelser än i andra polismästardistrikt i Stockholm. Det hade också framkommit uppgifter om att kriminella hade för avsikt att lura in poliser i fällor och utsätta poliser för riskfyllda situationer (Kayhan 2017, ss 54-55). Detta fick länets polisledning att agera år 2007 och man inledde då operation ”Marianne” där man tillsatte en koordinerande funktion som dels var en länk mellan polisen i Södertälje och polisen på länsnivån, och som även koordinerade insatserna mot kriminella personer i Södertälje, och det tillfördes även ytterligare polisresurser från länsnivån som arbetade i Södertälje. Vidare inledde polismyndigheten även ett samarbete med andra myndigheter så som Ekobrottsmyndigheten,

Skatteverket och Kronofogden för att samverka mot den organiserade brottsligheten. Genom denna kraftsamling började man få stopp på hoten och skadegörelsen mot poliser och andra tjänstemän i kommunen och polisen kunde börja fokusera arbetet på de lokala kriminella i Södertälje (Kayhan 2017, ss 54-57, 71-73). I min intervju med Intervjuperson B som var verksam i arbetet som bedrevs i Södertälje vid den tidpunkten, berättade han att det vid denna tidpunkt tillfördes resurser från tunnelbanepolisen och polisrytteriet. Vidare uppgav han att operation "Marianne" endast var en mindre del i ett större polisarbete som hade initierats av den nya polismästaren i Södertälje Mikael Fetz som hade tillträtt år 2007. Operation "Marianne" varade mellan år 2007 till 2010 (Länstidningen Södertälje 2011).

Under år 2007 började den kriminella grupperingen "X-team" att etablera sig i Södertälje vilket fick den tidigare förhållandevis löst organiserade lokala kriminella miljön att organisera sig på ett sätt som man inte hade gjort sedan innan (Kayhan 2007, ss 51-53). Ett fåtal aktörer i den kriminella miljön i Södertälje allierade sig med "X-team", och de andra kriminella aktörerna formerade sig i en gruppering som då kom att kallas "Syrianska brödraskapet" av media och andra aktörer, och senare kallades grupperingen för "Södertäljenätverket" (Kayhan 2007, ss 74-78, 224-230). Både i Kayhans bok och i övrig medierapportering har det framkommit att grunden i konflikten mellan de två grupperingarna till viss del hade att göra med personliga konflikter mellan personer i de två grupperingarna, varav en var ledarfiguren⁸ i "Södertäljenätverket", och en var ledare för "X-team" i Södertälje och en av tre i en brödratrio som samtliga var inblandade i Södertäljes kriminella miljö (Kayhan 2017, ss 74-78, 224-230; Sundelin 2015; Bergman 2017). I (Kayhan 2017) tas vidare upp att det var när den person som tidigare hade haft rollen som "platschef" i "Södertäljenätverket" kom ut från ett fängelsestraff i början av 2008, som den tidigare ganska lösa sammanslutningen av lokala kriminella aktörer i Södertälje började formeras mer i strukturen av ett nätverk med en person i en tydligt ledande roll och att denna utveckling också påverkades av konflikten mellan personerna i nätverket och de tre bröderna och "X-team" (Kayhan 2017, ss 77-81). I min intervju med Intervjuperson D nämnde han att i den uppdelningen som skedde var de tongivande aktörerna i "Södertäljenätverket" syrianer och de bröder, varav den ena var ledare för "X-team" i Södertälje och vars två bröder var de som senare kom att mördas på spelklubben "Oasen" den 1 juli 2010, var assyrier.

---

⁸ Det vill säga den personen som tidigare varit "platschef" och nu hade övertagit ledarrollen i nätverket.

I (Kayhan 2017) tas det upp att den polisiära koordinatören byttes ut i Södertälje under år 2008, och att en ny person tillträdde som koordinator. I boken framgår vidare att personen som varit koordinator fram till dess, bedömde att man hade lagt en grund för arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje, men att resursinsatsen var för liten i relation till problemet man hade att hantera. Den nya koordinatören stannade i ungefär åtta månader och under den tiden arbetade polisen bland annat med lagen om utvidgat ekonomiskt förverkande för att komma åt de kriminella i den konflikt som uppstått mellan ”Södertäljenätverket” och ”X-team” i Södertälje, man hade dock ingen större framgång i att bekämpa de aktuella grupperingarna eller kyla ned konflikten mellan de två grupperingarna (Kayhan 2017, s 71-73).

Intervjuperson A som började arbeta inom ingripandepolisverksamheten i Södertälje år 2009 beskrev situationen och känslan i Södertälje vid den tidpunkten, som att det låg en skugga över staden och att de kriminella öppet markerade sin närvaro i staden och på de lokala krogarna, och att de även patrullerade runt i Södertälje med bil på nätterna, ibland med fler bilar än det fanns polisbilar ute i området. Den kriminella miljön bestod utöver det nätverk av personer som kallades för ”Södertäljenätverket”, även av personer som umgicks med personerna i nätverket och att det vid den här tidpunkten skapade en känsla i lokalsamhället av att ett kriminellt beteende var accepterat, och att om man kom från Södertälje och var av syrianskt ursprung, fick man automatiskt ett våldskapital, även om man inte tillhörde ”Södertäljenätverket”. Vid den här tidpunkten pågick den polisiära operationen ”Marianne” som var i sitt avslutande skede, som fokuserade mycket på ordningsstörningarna på stan och överservering på krogarna, vilket kunde ske eftersom det inte var någon på kommunen som vågade dra in tillstånden för de aktuella krogarna. Det fanns vid den här tidpunkten ett antal illegala spelklubbar i stan och man rökte inomhus på dessa trots att det var förbjudet. Det var även en låg anmälningsbenägenhet från allmänheten i Södertälje och personer i staden ville inte medverka i polisutredningar avseende brott. Det fanns även i Södertälje en parallell samhällsstruktur där man lånade pengar privat, drev in pengar och då ibland med våld. Inom ramen för detta skapades också en medlingsinstitution för att medla i de konflikter som uppkom i detta parallellsamhälle.

Intervjuperson D tog upp att i takt med att konflikten mellan de två grupperingarna hade eskalerat hade man på regional nivå inom Stockholmspolisen kommit fram till att man var tvungen att vidta åtgärder. Lägesbilden i Södertälje runt år 2009 var utöver den pågående konflikten mellan de två grupperingarna, sådan att det fanns ett parallellsamhälle i Södertälje som hade förgreningar in i det etablerade samhället av korrumpierande natur. Det fanns exempel

på konstiga beslut inom den kommunala tillståndsgivningen gällande till exempel utskänkningstillstånd som inte drogs in trots att de borde dragits in och liknande.

Insatserna "Tore I" och "Tore II" och arbetet mot "Södertäljenätverket"

I slutet av år 2009 och den första halvan av år 2010 eskalerade konflikten mellan de två kriminella grupperingarna och den kulminerade genom två uppmärksammade mord på spelklubben Oasen i Södertälje och ett mordförsök på Nedre Torekällgatan i Södertälje. Det första mordet skedde den 23 december 2009 inne på spelklubben "Oasen" när en medlem i "X-team" sköts till döds (Kayhan 2017, ss 89-103; Bergman 2017). Detta följdes sedan av ett mordförsök på Nedre Torekällgatan den 2 april 2010 där två personer tillhörande "Södertäljenätverket" skadades, en allvarligt och en lindrigt (Kayhan 2017, ss 124-131; Bergman 2017). Detta följdes sedan av dubbelmordet på spelklubben Oasen den 1 juli 2010 där två bröder till ledaren för "X-team" i Södertälje sköts till döds (Kayhan 2017, ss 151-154; Bergman 2017).

Intervjuperson D berättade att efter mordförsöket på Nedre Torekällgatan den 2 april 2010, fattade den dåvarande biträdande länspolismästaren i Stockholm ett interimistiskt beslut strax efter påsken år 2010, om att starta en Operativa rådet-insats i Södertälje, vilket innebar att Operativa rådets aktionsgrupp i Stockholm fick användas i Södertälje, och det var denna insats som kallades "Tore I". Denna insats var i stort sett bara polisiär och innebar en polisiär resursförstärkning i Södertälje.

När jag intervjuade intervjuperson C som arbetade lokalt i Södertälje under arbetet med "Tore I" och "Tore II"-insatserna, berättade han att när man inledde arbetet med "Tore II" var det första fokuset att återta kontrollen på gatan och slå mot det som kom att kallas den tredje nivån, det vill säga våldsverkarna som stod för våldsbrottsligheten och den öppna brottsligheten. Huvudansvaret för detta arbete låg lokalt hos polisen i Södertälje. I detta arbete deltog samtliga poliser i Södertälje på olika sätt. Närpoliserna och ingripandepoliserna arbetade aktivt med att punktmarkera kända individer och kontrollera dem när de rörde sig ute. Inom ramen för arbetet med "Tore I" hade man även bytt chef för spaningsroteln i Södertälje och med detta följde att man bytte arbetssätt. Tidigare hade man arbetat med spaning under långa tidsperioder, nu började man arbeta med korta spaningsinsatser som följdes av polisiära tillslag. Intervjuperson C berättade också att man även jobbade med att lagföra kriminella för alla typer av brottslighet,

och man arbetade även med att få ärenden att växa vilket gick emot det traditionella polistänket som innebar att man arbetade för att avsluta ärenden så fort som möjligt. Anledningen till detta var för att kunna lagföra och fängsla både de individer som ingick i "Södertäljenätverket", och andra kriminella i den kriminella miljön i Södertälje.

Efter mordet på de två bröderna den 1 juli 2010 etablerades en stor synlig polisiär närvaro i Södertälje för att förhindra ytterligare våldshändelser kopplade till konflikten och motverka eventuella hämndaktioner (Kayhan 2017, s 166). Intervjuperson A berättade att det poliserna i yttre tjänst gjorde utöver att åka på larm vid den här tiden i Södertälje, var att arbeta brottsförebyggande genom att ständigt ligga på personerna i nätverket och kontrollera dem och bilarna som de färdades med, i syfte att komma åt eventuella vapen och förebygga ytterligare våldshandlingar.

Vidare hade man inom aktionsgruppen mot organiserad brottslighet på länsnivån i april 2010 efter mordförsöken på Nedre Torekällgatan, inlett ett arbete med att formulera en plan dels för att hantera den aktuella konflikten mellan två grupperingarna, men även för att hantera den övergripande situationen gällande kriminaliteten i Södertälje. Inom ramen för detta arbete gjordes en genomgripande analys av situationen i Södertälje som resulterade i rapporten "Grov och organiserad brottslighet bland kriminella syrianer och assyrier i Södertälje" (Kayhan 2017, ss 159-161; Sundelin 2015). Av en tidningsartikel i tidningen Fokus (Sundelin 2015) framgår det att det i rapporten framgick att den syrianska/assyriska folkgruppen av historiska skäl, format en stark gemenskap inom gruppen, där gruppen gick före den enskilda personen och där släktbanden är starkare än bandet till samhället och andra grupper. Vidare konstaterades det i rapporten att Södertälje hade en särskild betydelse för den syrianska/assyriska folkgruppen som en form av huvudstad för folkgruppen, och det var även här ärkebiskopen för den syrianska kristna ortodoxa kyrkan befann sig. I rapporten togs det även upp att det inom den här parallella strukturen fanns grov och organiserad brottslighet. För att illustrera arbetshypotesen om hur denna kriminella struktur såg ut använde man inom polisen en modell där det fanns tre nivåer i en pyramidstruktur (Sundelin 2015).

Den tredje och lägsta nivån bestod av personer som stod för våldskapitalet och som även var de som begick den synliga brottsligheten innefattandes alltifrån enkla brott till allvarliga brott så som mord och utpressning. På nästa nivå fanns experterna eller möjliggörarna, och det här var personer som hade värdefulla positioner eller innehade kunskaper som kunde underlätta

brottsligheten. Det kunde vara personer på myndigheter så som Försäkringskassan, Skatteverket eller advokater med flera. Den översta nivån kallades imperiebyggarna och det var personer som tjänade på den brottslighet som begicks på de lägre nivåerna, men de här personerna fanns i regel inte med i polisens register. Dessa personer kunde vara politiker och beslutsfattare inom politiken och näringslivet i Södertälje (Sundelin 2015; Sveriges Radio 2013).

I mitt samtal med Intervjuperson A tog han upp att man lokalt i Södertälje även skapade en fjärde nivå under våldsverkarnivån och att den utgjordes av ungdomar som man ansåg riskerade att hamna i den tredje nivån med tiden om man inte förhindrade detta.

Utifrån den underrättelseanalys som gjorts och den lägesbild som framträdde gällande läget i Södertälje togs det inom polisen fram en plan som bestod i att man i Södertälje skulle arbeta myndighetsövergripande mot den organiserade brottsligheten, och att man skulle arbeta mot de tre olika nivåerna. Vidare skulle det tillföras ytterligare polisiära resurser till Södertälje. Här är det viktigt att betona att den kriminella parallellstruktur som man identifierat i den tidigare nämnda rapporten, omfattade mer än bara "Södertäljenätverket" och när polisen lade upp planen för hur man skulle arbeta för att angripa denna struktur omfattade den planen mer än att bara arbeta med att lagföra individerna i "Södertäljenätverket" (Kayhan 2017, ss 159-61; Sundelin 2015). Intervjuperson D berättade gällande den aktuella pyramiden som man hade som arbetshypotes, att även om det var en pyramid i modellen så innebar inte det att en person på nivå ett gav order till en person på nivå tre, utan att man snarare skulle förstå nivåerna som kommunicerande kärn. Han illustrerade det med att t.ex. kunde en person som är en "imperiebyggare" ha en skuld som behöver drivas in och då kunde han anlita en person på nivå tre för att driva in skulden.

Problembilden i Södertälje bestod vid den här tidpunkten utöver de två kriminella grupperingarna "Södertäljenätverket" och "X-team" och deras verksamheter, av en omfattande ytterligare kriminalitet i kommunen som bland annat innefattade våldsbrottslighet på stadens krogar som skapade otrygghet, och en omfattande ekonomisk brottslighet riktad mot olika välfärdssystem som hemtjänst- och assistansverksamhet och andra typer av brottslighet. Vidare fanns det också en misstänkt korruption inom kommunen vad gällde till exempel tillståndsgivning och man misstänkte även att det fanns korruption hos lokala myndighetsföreträdare. Det förekom också en egen rättsskipning och medlingsverksamhet

inom den tidigare nämnda syrianska/assyriska parallellstrukturen. Parallellstrukturen innebar också att det var svårt att få folk att medverka i polisutredningar och att ställa upp som vittnen i rättegångar gällande misstänkta brott (Sundelin 2015). Det är viktigt att poängtera att även om det i denna del av uppsatsen återkommer att man observerat samma typ av problematik i Södertälje, så är detta dels utifrån att det är olika personers upplevelser av läget, och även att det som återges rör olika tidpunkter i händelseutvecklingen i Södertälje.

Den myndighetsgemensamma insatsen fick namnet ”Tore II” och startade officiellt den 1 januari 2011. I samband med att man inledde insatsen gick även den dåvarande länspolismästaren i Stockholm ut med en debattartikel i tidningen ”Dagens Nyheter” där hon gav en lägesbild gällande situationen i Södertälje och klargjorde strategin för insatsen (Götblad 2011). I medierapporteringen har det dock rått en viss oklarhet gällande vad som utgjorde insatsen ”Tore I” och vad som utgjorde insatsen ”Tore II”. Enligt intervjuperson D innebar starten av ”Tore II” att insatsen i Södertälje övergick från att vara en regional insats i Operativa rådet till att bli en nationell myndighetsgemensam insats i Södertälje beslutad av Operativa rådet nationellt. Intervjuperson D berättade vidare att i den mån det har funnits ett parallellsamhälle på riktigt i Sverige så var det i Södertälje och planen gällande ”Tore II” bestod i att man skulle angripa de dåliga sidorna av parallellsamhället och bygga ett förtroende för polisen hos lokalbefolkningen. Den polisiära strategin bestod i att man skulle driva förundersökningar och se till att driva dessa i mål så att åtal väcktes. Den första delen i detta arbete var att inkapacitera medlemmarna i ”Södertäljenätverket”, som utgjorde våldskapitalet i den kriminella strukturen, och som även utgjorde den tredje nivån i pyramiden. Detta skulle huvudsakligen ske genom utredningarna gällande morderna på Oasen den 23 december 2009 och den 1 juli 2010, även om ytterligare brott skulle tillkomma under utredningstiden mot personerna i nätverket, och som sedan kom att ingå i tingsrättens och hovrättens domar mot dessa personer.

Intervjuperson D berättade även att tanken bakom ”Tore II” var att eftersom man inte hade resurser att utreda all kriminalitet man hade information om, skulle man driva ett antal symbolärenden som riktade sig mot brottslingar inom nivå ett och två, som man identifierat var verksamma inom de syrisk ortodoxa kyrkorna och inom den politiska sfären, och målet med dessa symbolärenden var att få dessa utredningar till åtal så att förundersökningarna blev offentliga. På så vis skulle man från insatsens sida kunna påvisa den korrupta strukturen och parallellsamhällets koppling till de offentliga maktstrukturerna. Intervjuperson D var dock

tydlig med att under det första året som ”Tore II” pågick låg fokuset för den nationella och regionala resursen i insatsen, på att utreda mordnen och andra grova brott som hade begåtts av medlemmarna i ”Södertäljenätverket”. Därefter började man inom insatsen fokusera på att utreda de övriga symbolärendena i den ursprungliga strategin. Intervjuperson D berättade att tanken med ”Tore II” också var att polisen, till skillnad från sin tidigare mediestrategi, nu skulle vara tydlig i sin externa kommunikation och tala om vad det var man såg i Södertälje, och kommunicera ut att man nu skulle tillföra ordentliga resurser i staden och även att man skulle stanna under en lång tidsperiod, man pratade om en tidshorisont på femton år för att kunna gå till botten med de problem som fanns i staden.

Intervjuperson D berättade att polisen regelbundet hade samverkansmöten med de övriga myndigheterna inom ramen för den insats som beslutats av Operativa Rådet och man samverkade även med Södertälje kommun, och han berättade även att man inom insatsen arbetade tillsammans mot både individer och mot olika typer av brottslighet. Detta innebar att Skatteverket till exempel kunde granska en person ur ett skatteperspektiv (Granström 2013), och att Försäkringskassan kunde granska om företag som tillhandahöll assistanstjänster och hemtjänst i praktiken utförde de tjänster som de uppgett att de utfört och även tagit betalt för. Intervjuperson D berättade också att det överenskoms i samverkansmötena att den polisiära insatsledaren fick ett mandat att styra inriktningen på arbetet i Operativa rådet och att följa upp att de olika parterna gjorde vad man kommit överens om på samverkansmötena. Denna ledarroll var dock koordinerande till sin natur och inskränkte inte över respektive myndighets rådighet över sitt eget ansvarsområde.

I en artikel i Länstidningen Södertälje som publicerades den 17 oktober 2013 framgår att *”46 personer och 15 bolag hittills har upptaxerats av Skatteverket under den snart tre år långa insatsen”* (Granström 2013). I artikeln framgår också gällande vilka personer och företag som upptaxerats så är dessa *”kaféägare, föreståndare för föreningslokaler, fastighetsägare, en lärare, en mäklare samt ägare till restauranger, krogar och frisörsalonger. Därutöver berörs ett antal personer med koppling till den grova organiserade brottsligheten som alla anses ha levt utöver sina redovisade inkomster”* (Granström 2013).

Intervjuperson A berättade att i samband med att ”Tore II”-insatsen inleddes gavs det löpande underrättelsebaserade lägesbilder till samtliga poliser som medverkade i insatsen, och man arbetade med att punktmarkera personerna som ingick i nätverket. Man jobbade över gränserna

inom olika polisenheter på ett annat sätt än vad man hade gjort tidigare i Södertälje. Intervjuperson A berättade även att ingripandepoliserna fick uppdrag att inhämta underrättelseinformation om personer och bilar som var intressanta för andra delar av den polisiära insatsen, vilket även gjorde att ingripandepoliserna blev motiverade i sitt arbete.

Intervjupersonerna A, C och D nämnde att även om den så kallade ”fasteorin” inte fanns som begrepp vid den här tidpunkten, så arbetade man i enlighet med det upplägget utan att veta om det. Intervjuperson D nämnde också att man använde sig av ”KAP”-modellen i arbetet med ”Tore II”. ”KAP”-modellen är en form av nätverksanalys som man kan använda för att identifiera viktiga personer i kriminella nätverk för att tillse att polisen använder sina resurser mest effektivt i arbetet mot kriminella nätverk (Bynert 2012). Intervjupersonerna C och D berättade också att huvudansvaret för att arbeta mot nivå ett och två i pyramiden låg hos Länskriminalen och Aktionsgruppen, medan man i lokalt i Södertälje arbetade i huvudsak mot nivå tre, även om de lokala utredarna i Södertälje också uppdagade brottslighet som sträckte sig upp till de högre nivåerna.

I (Kayhan 2017) framgår att ett viktigt verktyg i arbetet med att utreda morderna på de två bröderna på Oasen var hemlig telefonavlyssning av de misstänkta aktörerna i ”Södertäljenätverket”, där det under utredningens gång blev en kapplöpning mellan polisen som inhämtade beslut att avlyssna nya nummer medan de kriminella bytte mobiltelefoner och telefonnummer. Ett annat viktigt verktyg i polisutredningen var information och tips från allmänheten, även om dessa i regel gavs in anonymt eftersom ingen, i vart fall innan de misstänkta personerna frihetsberövades, var beredd att vittna öppet i rätten eftersom de misstänkta personerna i ”Södertäljenätverket” den första tiden efter morderna den 1 juli 2010 fortfarande var på fri fot (Kayhan 2017, s 166-168). Ytterligare ett viktigt verktyg i utredningsarbetet var information från informatörer och uppgiftslämnare som hade anknytning till den kriminella miljön och den aktuella konflikten (Kayhan 2017, ss 172, 176, 214-215).

I (Kayhan 2017) framgår att man inom den polisiära utredningsgruppen därför beslutade sig för att använda en förhållandevis oortodox metod, normalt sett samlade man i en polisutredning in bevis innan man frihetsberövade en misstänkt. I detta fall bestämde man sig för att så fort man hade fått ihop tillräckligt med bevis för att kunna frihetsberöva de misstänkta personerna, skulle man göra det och sedan börja samla in ytterligare bevisning. Anledningen till att polisen oftast vill använda den första metoden och avvakta innan man har tillräckligt med bevisning, var för att när man anhåller en person, löper först en tidsfrist på tre dygn innan en häktningsförhandling

ska hållas och där tingsrätten prövar om det finns skäl att häkta den misstänkte och sedan beslutar tingsrätten endera att häkta personen för en viss tidsperiod eller att frisläppa personen. Om personen sedan häktas ska tingsrätten regelbundet pröva om häktningen ska kvarstå, och då måste polismyndigheten och ansvarig åklagare kunna ange tillräckliga skäl för att personen ska fortsätta vara häktad (Kayhan 2017, ss 168-169).

I (Kayhan 2017) framgår att det var först i oktober 2010 som polisens utredare hittat tillräckligt med bevisning för att motivera frihetsberövanden i utredningen, och detta var baserat på att man knöt ihop ett polisingripande mot en person i ”Södertäljenätverket” och observationer i samband med detta, innan mordet på bröderna den 1 juli 2010, med uppeldningen av de misstänkta mördarnas mopeder efter mordet. Den 2 november 2010 frihetsberövades ett antal personer som misstänkta för inblandning i mordet på de två bröderna (Kayhan 2017, ss 196-198). När personerna häktades efter tre dagar övergick förundersökningsledningen från den lokala åklagarkammaren i Södertälje till den Internationella åklagarkammaren i Stockholm. När det nu löpte en tidsfrist i och med häktningen hade polisen stora mängder avlyssnat material att gå igenom och man hämtade in förhørsledare och analytiker nationellt för att arbeta med utredningen av mordet. Ett genombrott i utredningen kom genom att Statens kriminaltekniska laboratorium meddelade att de mopeder som gärningsmännen hade använt var de mopeder som polisen misstänkte, och man kunde därmed genom polisanmälningar få reda på var mopederna stulits, och sedan inhämta masttömningar och telefonlistor från de aktuella områdena och då framkom att flera personer från ”Södertäljenätverket” hade befunnit sig i områdena där mopedstölderna skett. Detta i kombination med vittnesuppgifter gällande mopedstölderna ledde till att polisen frihetsberövade ytterligare två personer som misstänkta för medhjälp till dubbelmordet den 1 juli 2010. Genom omfattande förhör med en av dessa personer fick man fram ytterligare information om mordet vilket ledde till att man frihetsberövade ytterligare två personer, varav en var ledaren för ”Södertäljenätverket” (Kayhan 2017, ss 199-203). Andra viktiga nyckelkomponenter i polisutredningen var genomgång och analyser av telefontrafik under tidsperioden före, under och efter dubbelmordet, mellan olika telefonnummer och telefoner som knöts till misstänkta personer i utredningen (Kayhan 2017, ss 211-214). Parallellt med mordutredningen pågick separata polisutredningar mot andra personer i ”Södertäljenätverket”, och tack var dessa utredningar erhöll polisen ytterligare information om nätverkets struktur, aktörer och aktiviteter. I (Kayhan 2017) tas det upp ett utpressningsfall mot två bröder, som grundade sig i att en av bröderna dragit på sig en spelskuld som personer i ”Södertäljenätverket” hade övertagit och sedan försökte kräva in. Efter att ha försökt betala

skulden till personerna i nätverket så gav bröderna till slut upp gällande att försöka betala skulden, och gick till polisen och berättade vad de visste om brottet, och även vad de visste om nätverket i övrigt, och bröderna gick sedan in i polisens vittnesskyddsprogram. Detta ledde till att ytterligare fyra personer i nätverket frihetsberövades och att ytterligare brott fördes upp på listan över de brott som medlemmarna i "Södertäljenätverket" misstänktes ha gjort sig skyldiga till (Kayhan 2017, ss 214-215). Vidare kom ytterligare en person i den kriminella miljön i Södertälje efter en tid att gå till polisen och berätta om ett brott som begåtts mot honom av personer i nätverket, och han gav polisen ytterligare information om nätverkets aktiviteter och information om mordet på de två bröderna (Kayhan 2017, ss 216-217).

Både intervjuperson A och D tog upp att det var i och med frihetsberövandet av medlemmarna i "Södertäljenätverket" som stämningen i lokalsamhället i Södertälje började förändras och man fick in tips och vittnesmål i en annan utsträckning än vad man hade fått tidigare. Intervjuperson A tog också upp att det efter mordet på de två bröderna bibehölls en stor yttre polisinsats i Södertäljeområdet under en tidsperiod. Detta eftersom polisen befarade hämndaktioner från "X-team" i Södertälje, eftersom det som tidigare nämnts var "X-team"-ledarens bröder som mördats den 1 juli 2010. Dock kom det aldrig någon vedergällning och efter ett par månader skalade man ned den yttre polisiära närvaron i Södertälje, även om man fortfarande bibehöll en omfattande polisiär utredningsresurs som arbetade mot brottsligheten i Södertälje.

Efter att den polisiära utredningen färdigställdes gällande mordet den 23 december 2009 och mordet den 1 juli 2010 och gällande de ytterligare brott som tillkommit under utredningstiden, beslutade åklagarmyndigheten att väcka åtal den 11 november 2011 (Nelander 2011; Svenska Dagbladet 2011). Därefter hölls två rättegångar i målet i Södertälje tingsrätt, varav den första domen avkunnades den 1 augusti 2012 och den andra domen avkunnades den 29 augusti 2013 (Eklundh 2014). Södertälje tingsrätt fick ta om rättegången efter den första rättegången på grund av att en nämndeman bedömdes ha varit jävig. I båda domarna som avkunnades fälldes en stor del av de tilltalade för de brott som de stod åtalade för och domstolen konstaterade i båda domarna att "Södertäljenätverket" var en kriminell organisation med en tydlig ledare. Under rättegången hade åklagarna argumenterat för att Södertäljenätverket var att anse som en kriminell organisation i enlighet med EU:s kriterier för en sådan organisation och att det fanns en tydlig ledare för nätverket, vilket tingsrätten instämde gällande i bägge domarna som meddelades (Södertälje tingsrätt, B 2781-10 och B 2376-12). Tingsrättens andra dom (B 2376-12) överklagades sedan till hovrätten. Hovrätten instämde i stora delar i tingsrättens bedömning

i sin dom som meddelades den 29 augusti 2013 och då även gällande bedömningen att ”Södertäljenätverket” var ett kriminellt nätverk med en tydlig ledare för nätverket (Eklundh 2014; Svea Hovrätt B 8076-13). Hovrättens dom överklagades sedan till Högsta domstolen, som beslutade att inte bevilja prövningstillstånd i målet vilket innebar att hovrättens dom vann laga kraft (Eklundh 2014).

I slutändan dömdes 17 personer i nätverket för en mängd olika brott. Vad gällde mordet den 23 december 2009 dömdes en person för mord och en person för anstiftan till mord. Vad gällde morderna den 1 juli 2010 dömdes fem personer för medhjälp till mord och en person för anstiftan till mord. Ledaren för ”Södertäljenätverket” dömdes till livstids fängelse och de övriga personerna dömdes till straff innefattandes som längst 12 års fängelse ned till sluten ungdomsvård (Eklundh 2014; Kayhan 2017, ss 238-249). Värt att nämna är också att i en separat rättegång dömdes två personer tillhörande ”X-team” för medhjälp till mordförsök, gällande mordförsöken på Nedre Torekällgatan den 2 april 2010 där två personer tillhörande ”Södertäljenätverket” skadades (Kayhan 2017, s 177, 190).

Arbetet mot övriga delar av den organiserade brottsligheten i Södertälje inom ramen för ”Tore II”-insatsen

Utöver polisutredningarna avseende själva ”Södertäljenätverket” pågick som tidigare nämnts ytterligare utredningar avseende annan brottslighet i Södertälje parallellt, både av den lokala polisresursen i Södertälje, och hos den regionala och nationella resursen som arbetade mot den organiserade brottsligheten i Södertälje. Ett exempel på en av dessa utredningar var ett polisiärt tillslag som skedde den 6 november 2012 inom ramen för en brottsutredning gällande fusk med assistans till funktionshindrade, och i samband med det tillslaget uppgav polisen att det vid den tidpunkten pågick 36 ärenden varav 10 polisiära förundersökningar inom ramen för ”Tore II” (Länstidningen i Södertälje 2012). Det går inte att ta upp samtliga ärenden och utredningar som bedrivits inom ”Tore II” men utöver mordutredningarna är de mest omfattande utredningarna de som kommit att kallas ”Assistanshärvan”, ”Hemtjänsthärvan”, ”Kyrkohärvan” och polisutredningen kring hemtjänstbolaget Jaja Omsorgen (Kayhan 2017, s 270-272).

”Assistanshärvan” var en polisutredning gällande assistansbolaget Elma Personlig Assistans AB, som arbetade med att ge assistans till personer med funktionsnedsättningar och som behövde hjälp i hemmet. Där polisutredningen visade att bolaget hade utfört väldigt lite arbete

men rapporterat stora mängder arbete till Försäkringskassan som sedan betalat ut ersättning för arbete som inte utförts, eller som hade utförts i en mindre utsträckning än vad som hade redovisats. Denna utredning slutade med att 34 personer åtalades och dömdes för olika brott (Kayhan 2017, ss 270-271; Oxblood 2015).

”Hemtjänsthärvan” var en polisutredning gällande ett hemtjänstbolag som hette Jome Omvårdnad, som handlade om att man hade lurat Södertälje kommun och Försäkringskassan genom att man felaktigt begärt ersättning för tjänster som aldrig utförts och genom att man felaktigt fått nystartsbidrag utbetalt. I denna härva åtalades 32 personer och 24 av dem fälldes för brott i tingsrätten (Kayhan 2017, s 271).

I ytterligare en polisutredning avseende ett bolag som tillhandahöll hemtjänsttjänster och som hette JaJa Omsorgen, hade man enligt vad som framkom genom polisutredningen, vilselett kommunen vid ett anbudsförfarande med efterföljande kontraktsskrivning, och man hade även genomfört felaktiga faktureringar (Kayhan 2017, s 271). Som ett resultat av den polisutredningen fälldes den huvudmisstänkte för grovt bedrägeri och två personer för häleri i tingsrätten (Södertälje tingsrätt 2016).

Det fanns också en utredning som kallades ”Kyrkohärvan” där 17 personer åtalades, och 10 personer fälldes i tingsrätten, för att ha lurat Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen på pengar genom falska anställningar och bidragsbrott. Härvan kallades ”Kyrkohärvan” eftersom den huvudmisstänkte i brottsutredningen, tidigare hade innehaft höga positioner inom den syrisk-ortodoxa kyrkan i Sverige (Kayhan 2017, ss 271-272).

Värt att notera är att i ”Kyrkohärvan” var den huvudmisstänkte en tidigare högt uppsatt kyrkoman, i ”Hemtjänsthärvan” var den huvudmisstänkte en tidigare kommunpolitiker i Södertälje och f.d. ordförande i stiftet för den lokala syrisk-ortodoxa kyrkan i Geneta i Södertälje. Även i ”Assistanshärvan” hade en av de misstänkta tidigare varit ordförande för samma stift (Kayhan 2017, s 270-272).

Utöver polisens arbete arbetade som tidigare nämnts även andra myndigheter, så som till exempel Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Försäkringskassan, mot den organiserade brottsligheten i Södertälje inom ramen för ”Tore II” i form av egna ärenden mot personer och företag som kopplats till den organiserade brottsligheten i staden (Granström 2013).

Intervjuperson D nämnde också att en av de viktigaste insatserna mot den organiserade brottsligheten i Södertälje skedde utanför ”Tore II” och det var Finansinspektionens beslut att i början av år 2014 stänga ned växlingskedjan ”Exchange Finans” som utgjorde ett blodomlopp för den kriminella verksamheten i Södertälje.

En viktig aspekt gällande arbetet inom ”Tore II” som nämndes av intervjuperson C var att han upplevde att alla relevanta aktörer inom insatsen arbetade mot samma håll, och att Södertälje var en kommun. Detta skapade goda förutsättningar för ett bra samarbete, i jämförelse med personens egna erfarenheter av att arbeta mot kriminella nätverk i andra delar av Stockholm där det var en betydligt mer splittrad bild gällande olika aktörer som ska samverka vilket också gjorde det svårare att få till en effektiv samverkan.

Efter att den stora yttre polisen i Södertälje, som tidigare nämnts, skalades ned efter att de första domarna fallit i rättegångarna mot ”Södertäljenätverket”, fortsatte ”Tore II”-insatsen med förstärkta utredningsresurser, och genom andra polisutredningar och åtgärder inom den existerande myndighetssamverkan, fram till polisreformen år 2015. Under år 2015 var planen att ”Tore II”-insatsen skulle avslutas (vilket också skedde), och överföras till linjeverksamheten genom något som kallades ”Tore Exit” (Fallenius 2016; Carlson 2015).

Läget i Södertälje efter att ”Tore II”-insatsen avslutats

Innan jag övergår till analysdelen av uppsatsen tänkte jag kort redogöra för hur läget i Södertälje har sett ut gällande den kriminella parallellstrukturen och brottsligheten efter att ”Tore II”-insatsen avslutats. Som det har redovisats tidigare i uppsatsen var ”Tore II” en omfattande myndighetsgemensam insats som omfattade många brottsutredningar och insatser av andra myndigheter än polismyndigheten, som riktade sig mot den kriminella parallellstrukturen som man hade identifierat i Södertälje och mot de olika nivåerna i strukturen. Det har även konstaterats att när stora delar av ”Södertäljenätverket” fängslades, och tack vare det övriga polisarbetet mot andra kriminella och den öppna kriminaliteten i Södertälje som skedde inom ramen för ”Tore II”, så medförde detta en generell minskning av brottsligheten i Södertälje gällande till exempel synlig brottslighet så som misshandelsfall utomhus som gick ned med 36% från 2009 till 2014. Vidare har det på olika sätt framgått att polisen och andra myndigheter lyckats bygga upp ett förtroende hos allmänheten i Södertälje (Wierup 2015). I en artikel i ”Dagens Nyheter” som publicerades den 1 november 2015 anges det att insatsen i Södertälje medfört att *”122 personer har åtalats, drygt 160 fängelseår har dömts ut och 48 miljoner*

kronor har krävts tillbaka av staten efter avslöjat skattefusk” (Wierup 2015). Även om det i artikeln är oklart vad som räknas in i den polisiära insatsen säger siffrorna något om resultatet utav de insatser som gjordes av polismyndigheten och andra myndigheter och aktörer i Södertälje under ”Tore II”-insatsen.

Intervjuperson A tog också upp att även om överförandet av ”Tore II”-insatsen till linjeverksamheten som skulle ske i och med ”Tore Exit” mer eller mindre rann ut i sanden i och med omorganisationen så hade polisen lokalt i Södertälje, tack vare arbetet med ”Tore II”, lärt sig hur de skulle arbeta mot den problematiken man hade i staden. Vidare anser han att polisverksamheten överlag är bättre och mer effektiv idag än vad den var vid tidpunkten när ”Tore II” inleddes. Intervjuperson D nämnde att även om den lokala polisen i Södertälje varit väldigt duktiga på att upprätthålla ett tryck mot den yttre och synliga brottsligheten i staden, medförde omorganisationen och de efterföljande åren att man från polisens sida i stort sett slutade arbeta mot den korruptiva delen av den kriminella strukturen i Södertälje.

Det är också viktigt att ha i åtanke att på senare år har situationen eskalerat i andra utsatta och särskilt utsatta områden runt om i landet och då i synnerhet vad gäller antalet skjutningar och mord och mordförsök med skjutvapen, vilket har lett till att polisen har varit tvungna att prioritera resursförstärkningar till andra områden än Södertälje (Lisinski 2015).

I mars 2017 uppgavs det i en intervju i Sveriges Radio med företrädare för polisen att Södertälje utifrån fasteorin bedömdes befinna sig i den andra fasen av teorins tre faser (Sveriges Radio 2017). I en artikel i tidningen ”Länstidningen Södertälje” som publicerades den 9 januari 2018 beskrivs dagens ”Södertäljenätverk” bestå av runt hundra personer med en kärna på trettio personer, där kärnan uppges bestå av personer som har varit verksamma sedan det tidigare nätverkets tid (Granström 2018).

Nätverkets sammansättning beskrivs i artikeln numera vara strukturerat på följande vis: *”Det nätverk som finns i dag är enligt polisen mer likt ett samarbete mellan olika kriminella entreprenörer än med den sammanhållna och välorganiserade gruppering som bildades under gangsterkriget 2009-2010...”* (Granström 2018).

I artikeln citeras en icke-källangiven polisrapport som uppges vara framtagen i närtid och där det nutida "Södertäljenätverket" beskrivs på följande vis: *"Södertäljenätverket har monopolställning på Södertäljes kriminella marknad och agerar med stor våldsamt och beslutsamhet mot individer som upplevs inkräkta på deras territorium eller ansetts kränkt någon"* (Granström 2018).

Sammanfattningsvis kan det konstateras att läget vad gäller brottslighet och den organiserade brottsligheten i Södertälje är betydligt bättre år 2018 än vad det var år 2011 när "Tore II"-insatsen inleddes, men att det fortfarande finns en omfattande problematik gällande den kriminella parallellstrukturen och den organiserade brottsligheten i staden.

Analys och slutsatser

Vilka kriminologiska teorier, polisiära modeller och strategier går att identifiera i polisarbetet som bedrevs inom ramen för insatserna "Tore I" och "Tore II"?

De stora delarna i polisens arbete mot "Södertäljenätverket" och arbetet mot den kriminella parallellstrukturen i Södertälje, och mer specifikt inom ramen för insatsen "Tore II", bestod i att man först genomförde en grundlig analys av problembilden, och sedan inom insatsen etablerade en gemensam lägesbild och underrättelsebild för de poliser som var involverade i arbetet och de övriga myndigheter som deltog i arbetet, samt tillförde extra polisiära resurser till Södertälje vilket innebar att den polisiära insatsledningen kunde hålla ett högt operativt tryck både vad gällde arbetet ute på fältet och vad gällde utredning av misstänkta brott och användande av hemliga tvångsmedel i form av t.ex. telefonavlyssning. Vidare kommunicerade man även från insatsledningens sida ut en bild i tre nivåer på den organisatoriska strukturen vad gällde den kriminella strukturen man arbetade med att bekämpa, och detta kommunicerades ut både internt och externt. Man delade också upp ansvaret inom polisen vad gällde att arbeta mot de olika nivåerna på så vis att den lokala polisen i Södertälje i huvudsak arbetade mot den tredje nivån, och de regionala och nationella resurserna i huvudsak arbetade mot nivå ett och två. Det skedde också en omfattande samverkan av polisen med andra myndigheter gällande att arbeta målinriktat mot personerna i "Södertäljenätverket" och mot andra kriminella personer och kriminella verksamheter i Södertälje. Det fanns också en tydlig operativ inriktning som skiftade fokus över tid, där det första steget var att man genom att lagföra och spärra in medlemmarna i "Södertäljenätverket", och genom att arbeta brett mot övriga kriminella som ägnade sig åt brottslighet i staden, återtog kontrollen över staden och skapade trygghet på gatorna och för invånarna i staden. Därefter fokuserade insatsledningen på nästa steg i den operativa inriktningen, vilket var att arbeta mot den mer dolda ekonomiska brottsligheten och korruptionsbrottsligheten som fanns inom den kriminella parallellstrukturen, samtidigt som man arbetade med att bibehålla ett högt polisiärt yttre tryck mot den övriga synliga brottsligheten i staden.

Om vi tittar specifikt på "Tore I" och "Tore II" kan den utökade yttre polisresursen och polisen närvaron vilken påbörjades i och med beslutet om att inleda "Tore I"-insatsen, anses ha utgjort ett konkret exempel på att man använde sig av rutinaktivitetsteorin. Det vill säga att polisen genom att ha en stor synlig polisiär närvaro i Södertälje (i form av att tillföra en kapabel

väktare) förhindrade brott, och även uppdagade brott och lagförde personer för brott (Cohen & Felson 1979, s 589, 604-605). Under mina intervjuer har ingen av intervjupersonerna nämnt att man uttryckligen använde sig av ”hot spots of crime”-strategin, dock förefaller det som att man både i den tidigare polisiära insatsen ”Marianne” och till viss del även i arbetet med ”Tore I” och ”Tore II” har fokuserat särskilt på brottslighet som skedde på olika fysiska platser i Södertälje så som t.ex. i krogmiljön och på spelklubbar, vilket jag anser utgör exempel på (medvetet eller omedvetet) användande av ”hot spots of crime”-strategin (Sherman 2013, ss 22-23).

En annan strategi som jag anser kan identifieras i polisarbetet som bedrevs i Södertälje var att man fokuserade på återfallsbrottslingar. Användandet av denna strategi anser jag att man kan se både i det faktum att man från insatsledningens sida förmedlade till ingripandepoliser att de skulle arbetat riktat mot personerna i ”Södertäljenätverket”, och även gällande den lokala spaningsrotelns förvisso breda approach där inget brott var för litet för att utreda, men där man ändå inriktade sig i huvudsak mot vissa specifika personer i den kriminella miljön i Södertälje. Vidare anser jag att man också kan se arbetet med mordutredningarna, och de övriga brottsutredningarna som kom att ingå i samma domar, som riktade sig mot medlemmarna i ”Södertäljenätverket”, som en form av riktad insats mot ”återfallsbrottslingar”, som bedömdes stå för en oproportionerligt hög andel av brotten och brottsligheten i Södertälje (Sherman 2013, s 24).

Om vi tittar på ”Tore II” och analysarbetet som föregick beslutet om insatsen kan detta anses vara ett exempel på ”problemorienterat polisarbete”. Detta eftersom man gjorde en grundlig analys av problembilden vilken resulterade i underrättelserapporten tillika lägesbilden ”Grov och organiserad brottslighet bland kriminella syrianer och assyrier i Södertälje” vilken kan sägas ha innefattat ”Scanning” och ”Analys”-fasen i SARA-modellen, sedan genomförde man åtgärder i form av dels polisiär verksamhet ute på fältet och både egeninitierad och händelseinitierad brottsutredning, vilket kan sägas ha utgjort ”Reponse”-fasen. Sedan gjordes det en löpande analys där man regelbundet utvärderade att man jobbade åt rätt håll och initierade nya åtgärder utifrån tidigare åtgärder och resultatet av dessa åtgärder, vilket tydligast åskådliggjordes genom de regelbundna samverkansmötena i Operativa rådet mellan de medverkande myndigheterna inom ramen för ”Tore II”-insatsen. Detta kan anses ha utgjort ”Assessment”-fasen i SARA-modellen. Det är möjligt att jag applicerar SARA-modellen för brett i detta fall, eftersom den är tänkt att tillämpas på snävt avgränsande och återkommande

problem, där polisen tillsammans med andra aktörer försöker åtgärda grundorsakerna till att det aktuella problemet uppstår. Dock anser jag oavsett detta att man kan se likheter med POP och det arbetssätt man tillämpade i det övergripande arbetet med ”Tore II”-insatsen. Jag anser även att man tillämpade ”problemorienterat polisarbete” och SARA-processen när man arbetade mot de olika mindre delproblembilderna i Södertälje, så som när man till exempel arbetade mot fusk med assistansersättningar och arbetade mot andra typer av frekvent förekommande och återkommande brottslighet i Södertälje (Goldstein 1986, ss 236-258; Goldstein 1990; Clarke & Eck 2006, ss 20-21) .

Vidare har intervjupersonerna A, C och D uppgett att man inom polisen använde sig av den så kallade ”fasteorin” (vilket indirekt innebär att man använde sig av strategin/filosofin om ”community policing”), även fast den inte fanns som uttalad teori/modell vid den tidpunkt när man inledde arbetet med ”Tore II”-insatsen i Södertälje (Mackenzie & Henry 2009, s 22-23; (Roos, Lundberg & Korsell 2011, s 41; Korsell & Vesterhav 2016, ss 129-133).

Intervjuperson D nämnde också att en kriminologisk teori som fanns med i arbetet med ”Tore II” var Jerzy Sarneckis forskning och teorier om ungdomsbrottslighet och nätverk av kriminella ungdomar, där han såg vissa likheter med dessa teorier och ”Södertäljenätverket”s uppbyggnad och utveckling.

En intressant aspekt som har framkommit i intervjuerna med intervjupersonerna är också vikten av bra och tydligt ledarskap och att alla inblandade arbetar mot ett gemensamt mål. Som tidigare nämnts berättade Intervjuperson A att genom att alla fick samma lägesbild och eftersom poliserna i yttre tjänst arbetade riktat mot vissa individer blev arbetet mer meningsfullt då man som ingripandepolis upplevde att man arbetade inom ett större sammanhang. Intervjuperson C tog också upp det faktum att det var bra chefer och bra ledarskap på alla nivåer inom det polisiära arbetet i Södertälje under den här tidsperioden. Intervjuperson D har som tidigare nämnts också berättat att man hade ett bra samarbete både med Södertälje kommun och med de andra myndigheterna inom ramen för samverkan i Operativa rådet.

Slutsatser och allmänna reflektioner

Avslutningsvis tänkte jag återkoppla till syftet med uppsatsen och de frågeställningar som jag formulerade inledningsvis. Jag har inom ramen för studien intervjuat fyra personer med olika roller i arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje och jag anser att jag genom dessa intervjuer har fått svar på mina frågeställningar. Jag kan konstatera att det går att identifiera kriminologiska teorier i polisarbetet (och det myndighetsövergripande arbetet) som skedde inom ramen för insatserna ”Tore I” och ”Tore II” och det går även att identifiera vetenskapligt underbyggda polisiära strategier i det polisiära arbetet som bedrevs. Vidare kan jag konstatera att det fanns uttalade strategier och modeller för arbetet som bedrevs inom insatserna ”Tore I” och ”Tore II”, och då i synnerhet vad gällde arbetet med ”Tore II”-insatsen.

När jag bestämde mig för att skriva om arbetet med insatserna ”Tore I” och ”Tore II” var min drivkraft, utöver att besvara mina akademiska frågeställningar, att få fram ett svar på vad det var som var så speciellt med just ”Tore”-insatserna. När jag nu färdigställt uppsatsen har jag landat i att det ”speciella” var att man från polisens- och samhällets sida ställdes inför ett parallellsamhälle med kriminella inslag i ordets sanna bemärkelse, och att man myndighetsgemensamt bestämde sig för att kraftsamla både resursmässigt och kompetensmässigt för att bekämpa de kriminella inslagen i parallellsamhället som man identifierat, och integrera de positiva delarna av parallellsamhället i det öppna samhället. Detta genom att i ett första skede polisiärt återta kontrollen över Södertälje, och samtidigt arbeta för att bygga upp ett förtroende för de etablerade samhällsinstitutionerna hos invånarna i staden. Vidare lät man insatserna pågå under en, för svensk polis- och svenskt myndighetsväsende räknat, väldigt lång tid och med en stor polisresurs, vilket möjliggjorde att man myndighetsgemensamt kunde arbeta sig upp från nivå tre och även arbeta mot brottslighet som begicks av personer på nivå ett och två i pyramiden. Det som jag dock anser var det viktigaste av allt i arbetet som gjordes, var att man i den förberedande fasen gjorde en gedigen kartläggning och analys av lägesbilden i Södertälje, som sedan utgjorde ett bra underlag för att kunna formulera en handlingsplan som var anpassad för att arbeta specifikt mot den problematik som fanns i Södertälje.

Som det har framgått tidigare i uppsatsen har det kontinuerliga trycket mot den korruptiva strukturen i Södertälje avtagit på grund av polisens omorganisation, och på grund av den förvärrade situationen i många andra utsatta och särskilt utsatta områden i landet, vilket har tvingat polisen att omprioritera mycket av sina resurser till andra områden än Södertälje. I

vilken grad man i framtiden till fullo kommer att lyckas få bort de återstående kriminella och korruptiva delarna av parallellsamhället i Södertälje återstår att se. Dock tror jag att de viktigaste lärdomarna man kan dra av ”Tore II”-insatsen inför framtida liknande satsningar och insatser är att göra en gedigen analys av den lokala problembilden och sedan formulera en välunderbyggd myndighetsgemensam handlingsplan, se till att få med alla relevanta aktörer på handlingsplanen, tillföra adekvata resurser och jobba långsiktigt samtidigt som man också tillser att alla aktörer arbetar tillsammans och i linje med den gemensamma inriktningen över tid. Och sist men inte minst att man ser till att ha en motiverad och kompetent personalresurs på alla nivåer inom den aktuella insatsen.

Avslutningsvis vill jag klargöra att ytterligare en ambition med den här uppsatsen var att försöka teckna en bild av hur polisen har arbetat mot den organiserade brottsligheten i Sverige historiskt sett och utröna om det gick att se en röd tråd i det arbetet fram till ”Tore II”-insatsen. Jag fick tyvärr stryka den delen av uppsatsen av olika skäl, men i den mån jag kom fram till en slutsats gällande detta var det att polisen som organisation ur ett historiskt perspektiv, inte har varit särskilt bra på att förvalta kunskaper och vunna erfarenheter i olika satsningar och insatser mot den organiserade brottsligheten ur ett organisatoriskt perspektiv, men att det hos ett stort antal personer och däribland hos mina intervjupersoner, finns en stor kunskap och erfarenhet gällande hur man kan arbeta framgångsrikt mot den organiserade brottsligheten. I den mån det behövs ytterligare kunskap och forskning gällande polisens arbete mot den organiserade brottsligheten anser jag att man borde göra ytterligare intervjustudier med personer som har deltagit i olika arbetsgrupper och insatser mot den organiserade brottsligheten runt om i landet, och jag anser även att man borde göra fler vetenskapliga studier gällande olika insatser och arbetsmetoder, för att se vilken typ av polisiära insatser som får effekt, och vilken typ av effekt dessa insatser får och hur länge effekten varar. Ytterligare ett viktigt syfte med fler studier på området vore att dokumentera viktiga delar av svensk samhälls- och polishistoria, som idag inte är nedtecknade i mer sammanfattande sammanhang i någon större utsträckning.

Källförteckning

Böcker, rapporter, studier och akademiska publikationer

Emanuelsson Korsell, Lars; Örnemark Hanse, Helén. (Red). Organiserad brottslighet – lösa maskor eller fasta nätverk. Rapport/BRÅ 2002.

Hämtad via

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800018063/1371914731329/2002_7_organiserad_brottslighet.pdf

(Hämtad 2018-04-02)

Kayhan, Baris.(2017). *Nätverket: Södertäljemaffians uppgång och fall*. Norstedts. Scandbook AB – Falun.

Lab, Steven P. *Studyguide for Crime Prevention*. Cram101. 2012

Leinfelt, Fredrik; Rostami, Amir. (Red.)

The Stockholm Gang Model: PANTHER: Stockholm Gang Intervention & Prevention Project, 2009-2012.

Rapport/Polismyndigheten i Stockholms län 2012. Hämtad genom Digitala Vetenskapliga Arkivet

<http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:787602/FULLTEXT01.pdf>

(Hämtad 2018-02-01)

Mackenzie, S., and Henry, A. (2009) *Community Policing: A Review of the Evidence*. Scottish Government, Edinburgh, UK.

Polismyndigheten, Nationella operativa avdelningen.

Polisens rapport om organiserad brottslighet 2015.

Rapport A185.830/2015/Polismyndigheten - Nationella operativa avdelningen

Hämtad via https://polisen.se/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/Polisens-rapport-organiserad-brottslighet-2015-kortv.pdf

(Hämtad 2018-04-02)

Polisregion Stockholm, underrättelseenheten.

Kriminella nätverk inom den organiserade brottsligheten i polisregion Stockholm.

Rapport/Polisregion Stockholm, Polismyndigheten juni 2017

Hämtad via https://polisen.se/contentassets/c2a926e3ce424230b093c3745abebc30/kriminella-natverk_inom-den-organiserade-brottsligheten-i-polisregion-stockholm-2017.pdf

(Hämtad 2018-04-02)

Polismyndigheten

Utsatta områden -sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser

Rapport/ Nationella operativa avdelningen, Polismyndigheten, December 2015

Hämtad via https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-sociala-risker-kollektiv-formaga-och-oonskade-handelser.pdf (Hämtad 2018-04-02)

Polismyndigheten

Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten 2017

Rapport/Polismyndigheten 2017. Hämtad via:

https://polisen.se/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/myndigheter-i-samverkan-mot-den-organiserade-brottsligheten-2017-2.pdf (Hämtad 2018-04-21)

Ratcliffe, Jerry H ; Guidetti, Ray. Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, 07 March 2008, Vol.31(1), ss 109-128

Repstad, Pål; Nilsson, Björn. *Närhet och distans : kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*, 4 upplagan. Studentlitteratur- Lund, 2007.

Roos, André; Lundberg, Tor; Korsell, Lars.

Lokala poliser. Hinder och möjligheter med lokala poliskontor.

Rapport/BRÅ 2011. Hämtad via

https://www.bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b2980001365/1371914736875/2011_13_1_lokala_poliser.pdf (Hämtad 2018-04-02)

Rostami, Amir. Criminal Organizing - Studies in the sociology of organized crime. Diss, Stockholms Universitet, 2016. Hämtad genom Stockholms universitets publikationsdatabas <http://su.diva-portal.org/> (Hämtad 2018-04-02)

Rostami, Amir. Tusen fiender - en studie om de svenska gatugängen och dess ledare. Lic.-avh, Växjö universitet. 2013. Hämtad genom Digitala Vetenskapliga Arkivet

<http://www.diva-portal.org/smash/search.jsf?dswid=8029> (Hämtad 2018-04-02)

Sarnecki, Jerzy. (2014). *Introduktion till kriminologi. 1, Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. Studentlitteratur AB.

Sarnecki, Jerzy. *Introduktion till kriminologi. 2, Straff och prevention*. Studentlitteratur AB, 2015.

Sherman, L.W., Gartin, P.R. and Buerger, M.E. (1989) Hot Spots of Predatory Crime Routine Activities and the Criminology of Place. *Criminology*, 27, ss 27-55.

Skogan, W (2006) Asymmetry in the Impact of Encounters with Police Policing and Society 16(2). ss 99-126

Vesterhav, Daniel; Korsell, Lars. Kriminella nätverk och grupperingar, Polisens bild av maktstrukturer och marknader. Rapport/BRÅ, 2016. Hämtad via

https://www.bra.se/download/18.3c6dfe1e15691e1603e1b5ca/1471871016717/2016_12_Kriminella_natverk_och_grupperingar.pdf (Hämtad 2018-04-02)

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. E-bok. Hämtad via: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2018-06-12)

Visher, Christy A. (1986). The Rand Inmate Survey: A Re-analysis." In *Criminal Careers and "Career Criminals"*. Vol.2, edited by Alfred Blumstein, Jacqueline Cohen, Jeffrey A. Roth, and Christy A. Visher. Washington, D.C.: National Academy Press.

Wierup, Lasse; Larsson Matti. (2009). *Svensk maffia. En kartläggning av de kriminella gängen*. Norstedts. E-book.

Weisburd D., Groff E. and Yang, S. *The Criminology of Place: Street Segments and Our Understanding of the Crime Problem*. Oxford: Oxford University Press 2012

Weisburd, David. Telep, Cody W. Hinkle, Joshua C. Eck, John E. (2010) Is problem-oriented policing effective in reducing crime and disorder?. *Criminology & Public Policy*, Volume 9, Issue 1, Februari 2010, ss 139-172

Tidningsartiklar och mediepublikationer

Andersson, Charlotta; Larsson, Thomas; Georgsson, Elin. Fällande domar i rekordstort bedrägerimål. *Sveriges Television*. 2015-07-23.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/dom-faller-i-rekordstort-bedragerimal> (Hämtad 2018-04-02)

Bergman, Tommy. Södertäljenätverket – detta har hänt. *SVT*. 2017-10-20.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/sodertaljenatverket-detta-har-hant> (Hämtad 2018-01-14)

Bynert, Simon. Polisens metoder i spelet mot de grovt kriminella. *Tidningen Svensk Polis*.

2012-12-07. <http://www.svenskpolis.se/Artikelarkiv/Artiklar-2012/December-2012/Polisens-metoder-i-spelet-mot-de-grovt-kriminella/> (Hämtad 2018-04-02)

Carlson, Jalmar. Hon leder stadens polisarbete. *Länstidningen Södertälje*. 2015-03-08

<https://www.lt.se/artikel/stockholm/sodertalje/hon-leder-stadens-polisarbete> (Hämtad 2018-04-02)

Eklundh, Johanna. Slut på process om Södertäljemord. *Sveriges Television*. 2014-11-25.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/slut-pa-process-om-sodertaljemord> (Hämtad 2018-04-02)

Fallenius, Karin. Polisen efter Tore II: ”Vi har tappat fart”. *Sveriges Television*. 2016-11-06.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/polisen-vi-har-tappat-fart> (Hämtad 2018-04-02)

Granström, Torbjörn. Polisen kopplar ett hundratal personer till Södertäljenätverket.

Länstidningen Södertälje. 2018-01-09

<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/polisen-kopplar-ett-hundratal-personer-till-sodertaljenatverket> (Hämtad 2018-04-02)

Granström, Torbjörn. Polisen trappar upp insatsen mot Södertäljenätverkets kokainhandel: ”Drogen har blivit mycket vanligare”. *Länstidningen Södertälje*. 2018-01-09

<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/polisen-trappar-upp-insatsen-mot-sodertaljenatverkets-kokainhandel-drogen-har-blivit-mycket-vanligare> (Hämtad 2018-04-02)

Granström, Torbjörn. 46 personer fast i skatteoffensiv. *Länstidningen Södertälje*. 2013-10-17.

<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/46-personer-fast-i-skatteoffensiv> (Hämtad 2018-04-02)

Carlson, Jalmar. Exchange-beslut av stort intresse för polisen. *Länstidningen Södertälje*. 2014-01-14 <http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/exchange-beslut-av-stort-intresse-for-polisen>

Lisinski, Stefan. Dödsjutningar ökar i Sverige. *Dagens Nyheter*. 2015-10-20
<https://www.dn.se/nyheter/sverige/dodsskjutningar-okar-i-sverige/>
(Hämtad 2018-05-01)

Länstidningen Södertälje. Stort antal gripna för ekobrott i stan. *Länstidningen Södertälje*. 2012-11-06.
<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/stort-antal-gripna-for-ekobrott-i-stan#mer-i-story>
(Hämtad 2018-04-06)

Länstidningen Södertälje. Så tog de kriminella över stan. *Länstidningen i Södertälje*.
<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/sa-tog-de-kriminella-over-stan> (Hämtad 2018-04-21)

Nelander, Hannes. Åtal väcks för dubbelmord i Södertälje. *Sveriges Television*. 2011-11-16.
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/atal-vacks-for-dubbelmord-i-sodertalje> (Hämtad 2018-04-02)

Oxblod, Aino. Skärpta straff i assistanshärvan. *Länstidningen i Södertälje*. 2015-07-23.
<http://www.lt.se/stockholm/sodertalje/skarpta-straft-i-assistansharvan> (Hämtad 2018-04-02)

P1-morgon. Så ska polisen stävja våldet. *Sveriges Radio*. 2017-03-10
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1650&artikel=6648766>
(Hämtad 2018-04-02)

P1-morgon. Ekonomisk brottslighet polisens fokus i Södertälje. *Sveriges Radio*. 2013-03-26
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1650&artikel=5485159> (Hämtad 2018-04-02)

Randhawa Bergmark, Rebecca. Så fick Södertälje bukt med gängvåldet. *Sveriges Television* 2015-03-20
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/sodertalje-3> (Hämtad 2018-04-21)

Sundelin, Anders. Operation Tore. *FOKUS*. 2015-05-15.
<https://www.fokus.se/2015/05/operation-tore/> (Hämtad 2018-01-14)

Tidningarnas Telegrambyrå. 17 i maffiaåtal i Södertälje. *Svenska Dagbladet*. 2011-11-16.
<https://www.svd.se/17-i-maffiaatal-i-sodertalje> (Hämtad 2018-04-02)

Wierup, Lasse. Södertälje håller andan inför polisens reträtt. *Dagens Nyheter*. 2015-11-01.
<https://www.dn.se/arkiv/nyheter/sodertalje-haller-andan-infor-polisens-retratt/>
(Hämtad 2018-04-02)

Pressmeddelanden, debattartiklar och domar

Götblad, Carin. Så ska vi stoppa den grova brottsligheten i Södertälje. *Dagens Nyheter, DN Debatt*. 2011-06-17.
<https://www.dn.se/debatt/sa-ska-vi-stoppa-den-grova-brottsligheten-i-sodertalje/>
(Hämtad 2018-04-02)

Svea Hovrätt, dom B 8076-13

Södertälje tingsrätt. Dom i målet angående bedrägeribrottslighet inom hemtjänsten. Södertälje tingsrätt. 2016-10-31.

<http://www.sodertaljetingsratt.domstol.se/Om-tingsratten/Nyheter-och-pressmeddelanden/Dom-i-malet-angaende-bedrageribrottslighet-inom-hemtjansten/> (Hämtad 2018-04-21)

Södertälje tingsrätt, dom B 2376-12

Södertälje tingsrätt, dom B 2781-10

Bilaga

Bilaga 1. Intervjuguide

Hur länge har du arbetat som polis?

Vad var din roll i arbetet mot den organiserade brottsligheten i Södertälje?

Under vilken tidsperiod arbetade du i den rollen?

Beskriv hur läget såg ut i Södertälje gällande den organiserade brottsligheten när du arbetade där?

Vilka kriminella nätverk och grupperingar fanns det i området?

Vilka var de underliggande faktorerna till att dessa kriminella nätverk och grupperingar uppstått i Södertälje?

Hur arbetade polisen mot den organiserade brottsligheten i området?

Vilka enheter och grupper från polisen deltog i arbetet?

Fanns det en samverkan med andra myndigheter i arbetet mot den organiserade brottsligheten?

Hur gick den samverkan till i praktiken?

Fanns det några tydliga strategier eller metoder som ni använde i arbetet?

Fanns det några kriminologiska teorier eller modeller som man använde i arbetet?

Anser du att arbetet mot den organiserade brottsligheten i området var lyckad?

Hur mätte man resultaten av arbetet?

Vad anser du var styrkorna i det arbetet som bedrevs?

Vad anser du att det fanns för brister i det arbete som bedrevs?

Hur anser du att man kunnat göra arbetet annorlunda?

Är det något mer du vill berätta som jag inte har frågat om?